

Na letnem občnem zboru Obrtne zbornice za okraj Kranj je bil sprožen predlog, naj bi v okviru zbornice osnovali poseben projektivni biro, ki bi se ukvarjal s projektiranjem in pripravljanjem dokumentacij ter ekonomskih izračunov za projektiranje različnih obrtnih objektov. Ta predlog je bil ugodno sprejet tudi pri Trgovinski in Gostinski zbornici ter organih oblasti. Tej zamisli so naklonjeni zaradi več razlogov. Na ta način bi v prvi

vrsti lahko zagotovili gradnjo takšnih objektov v gostinstvu, trgovini in obrti, ki ustrezajo posebnim pogojem in namenom teh panog. Tak biro bi se lahko ukvarjal tudi s študijem posebnih etnografskih značilnosti posameznih panog na Gorenjskem. Seveda pa bi biro stvari študijsko obdeloval in dajal še druge analize.

Z ustanovitvijo takšnega biroja pa bi razen tega odpravili tudi ozko grlo, ki ga sedaj čutimo predvsem v prepočasnem pripravljanju gradbenih projektov in ekonomskih dokumentacij. Biro bi bil dobro-

došel vsem manjšim podjetjem, ki sama nimajo ustreznega strokovnega kadra, ki bi delal take ekonomske analize in dokumentacije. Prav zaradi pomanjkanja takšnega kadra podjetja nimajo pravočasno izdelanih investicijskih programov in zaradi tega ne morejo sodelovati na natečajih za kredite. Odločitve za ustanovitev biroja še ni. Sedaj čakamo, če se bodo vse zbornice zedinile za ustanovitev takega biroja.

V toplih majskih dneh je tudi učenje v naravi velik užitek

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI, ST. 41 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 30. MAJA 1958

Pred 15-letnico Sutjeske Partizanski pohod srednješolcev

S POSVETOVANJA

O PROBLEMIH IZVOZA

NA OLO KRANJ

Kljub neugodnim koeficientom izpolniti plan izvoza

Izpad izvoza pri Železarni - Glavni problem tekstilne industrije so omejene kvote - Izvozni koeficient usmerja izvoz obutve le na vzhodno tržišče - Tekstilna podjetja naj proučijo, ali se jim splača blago držati v skladiščih, ali pa ga izvoziti pri sedanjem koeficientu

V torek je bilo v Kranju posvetovanje s predstavniki industrijskih podjetij o uresničenju letošnjega izvoznega plana. Pregled nad uresničenjem plana izvoza v industriji v prvih štirih mesecih letos je opozoril na nekaj problemov, ki jih bo treba urediti v republiškem in zveznem merilu, če bomo hoteli, da bo letni plan izvoza uresničen. Predvsem gre za popravek nekaterih izvoznih koeficientov oziroma premij za sprostitve izvoznih kontingentov v tekstilni industriji in industriji obutve.

K. M.

ČETRT MILIJARDE DIN MANJ KOT PO PLANU

Kakor je znano, je letošnji plan izvoza industrijskih izdelkov za 6,2% nižji od lanskega izpolnitve. Predvsem je izvozni plan zmanjšan zaradi omejitve izvoza tekstila in zaradi težav v črni metalurgiji. Letošnji plan izvoza tekstilne industrije predstavlja samo 42,5% plan izvoza Železarn pa 96,6% lanskega izpolnitve. Če samo plansko zmanjšanje izvoza znaša v teh dveh panogah okrog pol milijarde deviznih dinarjev. Kot vse kaže, pa bo plan izvoza utrpel zmanjšanje še za približno 250 milijonov deviznih dinarjev pri Železarni, ki je kvoto, sprejeto v okrajnem družbenem planu, sama zmanjšala za več kot 200 milijonov din. V nevarnosti pa je izvršitev celo tega, od Železarn korrigiranega plana, v vrednosti 401 milijon deviznih din (namesto 625 milijonov). Če Železarna ne bo dobila premije za izvoz žebeljev in cevi, računajo da bodo dosegli izvoz v vrednosti samo 360 milijonov deviznih dinarjev. Prvotni plan izvoza je Železarna morala popraviti na zahtevo domače industrije, zlasti brodogradnje in strojegradnje, ki potrebuje izdelke Železarn. Za uresničenje plana v vrednosti 401 milijon dinarjev zahteva Železarna povišanje prima za cevi od 0,20 na 0,33 in odbitev prima pri žebeljih v višini 0,15. Če bi pri žebeljih ne dobili zahtevane premije, bi ne mogli izvoziti približno 2000 ton žebeljev.

RAČUNICA NAJ POKAŽE

Textilna industrija bi plan izvoza lahko izpolnila, če bo dano potrebno dovoljenje za izvoz. Razen tega se tekstilna industrija zavzema za odbitev višjega faktorja, ker po izjavi večine predstavnikov te industrije faktor 1,4 ne pokriva cene na zunanem trgu. Podpredsednik OLO tovariš Horjak je prisotne predstavnike tekstilne industrije opozoril na to, da bo spričo takšnega stanja potrebno tudi v tekstilni industriji znižati cene, saj ima tekstilna industrija največ dobička. Razen tega bi morala podjetja tekstilne industrije preračunati, ali se jim tudi pri sedanjem koeficientu ne splača izvažati raje, kot pa da bi blago držali v skladiščih, ker to omrtvi del obratnih sredstev, zahteva stroške zavarovanja itd. Zastopnik tovarne »Tiskana« je izjavil, da so oni pripravljeni znižati cene, samo potem ne bodo mogli ustvarjati dobička, ki ga je doslej zahtevala družba.

PROBLEM INDUSTRIJE OBUTVE: KOEFIICIENTI IN KVOTE

Tudi v industriji obutve je problem koeficienta in omejitve izvoza z določenimi kvotami. Sedaj je za izvoz obutve določen koeficient 1,3, ki pa zadostuje le za trg v vzhodnih državah, nikakor pa ne za zapadni trg. Zastopniki

industrije obutve poudarjajo, da bi morali ustrezno spremeniti koeficient tudi za zapadni trg, da letga ne bi popolnoma izgubili. Po mnenju predstavnikov te industrije bi tudi ne smeli omejevali izvoza čevljev, ker bi tovarne lahko izvozile mnogo več, kot pa imajo določene kvote.

NELOJALNA KONKURENCA

Po sedanjih predvidevanjih bodo vsa podjetja, ki sodelujejo v izvozu, svoje izvozne plane dosegla, nekatera med njimi pa celo pressegla (Runo Tržič, Tovarna finega pohištva Tržič, ki bo letni plan izpolnila že junija, LIP Tržič, LIP

Cešnjica, Alpina Žiri, Alka Duplje itd.). »Ribnik« Jesenice bo letni plan verjetno tudi preselel, vendar to zavisi od razmer na francoskem trgu. Razen tega se predstavnik podjetja pritožuje nad ne- lojalno konkurenco nekaterih domačih podjetij, ki z znižanjem cen povzročajo škodo našemu enotnemu nastopu na zunanem trgu. Ta podjetja, ki niso specializirana za izvoz luskastih živali, lahko izgubo pri teh živalih krijejo z drugimi artikli. Vsekakor takšno »tekmo- vanje« med domačimi podjetji na inozemskem trgu dela kaj slabo uslugo naši zunanjetrgovinski bilanci.

-iv

NAŠ RAZGOVOR

Na sezono so pripravljeni!

Na Gorenjsko so začeli prihajati prvi turisti. V teh dneh lahko srečamo na cestah tudi precej inozemskih avtomobilov. Ljudje marsikaj ugibajo, nekateri menijo, da je gostov premalo, da so hoteli prazni, drugi, da je že vse zasedeno. Mi pa smo se poslužili zanesljivejših virov. Povprašali smo na nekatera turistična društva, kako je v teh dneh v gostinskih obratih in kako kaže za naprej.

V ponedeljek so imeli gostinci na Bledu polne roke dela. Začel se je III. kongres inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije. Tajnik turističnega društva Bled tov. Bogdan Šanca nam je v naglici dejal: »Včeraj je bilo na Bledu okoli 1200 turistov in gostov, danes pa jih je še več. Največ so to udeleženci kongresa. V teh dneh pravzaprav šele pričakujemo začetek sezone. Do sedaj imamo za glavno sezono že precej oddanega. Če ne bo sprememb, bo Bled v sezoni poln. Najbolj se zanimajo za letovišče na Bledu Nemci, Angličani in Italijani, pa tudi domačih gostov precej pričakujemo.«

»Ste pripravili kake prireditve za te dni?«

»Da. Pripravili smo dokaj obsežen program prireditev. Ta teden je v glavnem izpolnjen s kongresom, v soboto, 31. maja, pa bodo na Bledu gostovali solisti ljubljanske opere, v nedeljo bo velika športna manifestacija vpočastitev 50-letnice fizikturnega dela na Bledu in tako dalje.«

Predsednik Turističnega društva Radovljica tov. Stanko Kajdiž nam je med drugim dejal: »Pravih turistov v Radov-

ljici še ni. Sezona se bo namreč pričela šele sredi prihodnjega meseca. Hoteli v Radovljici so sicer zasedeni, vendar s tečajniki in seminaristi.«

»Kaj pa za glavno sezono?«

»Za sedaj dobro kaže. Gostinski obrati imajo že precej najavljenih gostov, predvsem iz Vojvodine, Novega Sada, Beograda itd. Letos bomo še posebej poskrbeli, da bo v naših krajih več zabavnega življenja — plesov ipd. Lanskoletna praksa je pokazala, da za razne kulturne prireditve ni pravega zanimanja.«

Tovarišica iz Doma na Jezerskem nam je povedala, da se prične pri njih sezona v nedeljo. Prostora imajo dovolj. V sezoni bodo na Jezerskem v glavnem ljudje, ki je zanje rezervirala prostor invalidska uprava. Do sedaj imajo največ gostov v glavnem ob sobotah in nedeljah, pa tudi precej zavarovancev je na oddihu na Jezerskem.

Predsednika Turističnega društva Bohinj nam ni uspelo dobiti. Na kratko nam je povedala kar računovodkinja Doma pod Voglom tov. Slivnikova: »V hotelih v Bohinju so sedaj največ šolski otroci, ki pridejo v Bohinj z ekskurzijami. Za sezono čakamo precej gostov. Med inozemci pričakujemo največ Angležev, Nemcev, Belgijcev in Francozov, pa tudi domačih turistov upamo, da bo letos več kot lani.«

In prireditve?

»Brez teh prav gotovo ne bo. V juniju bo kmečka ohcet, pripravljajo pa tudi tekmovanje folklornih skupin itd.«

Poglejmo še, kako je v Kranju. Tu sicer ne moremo govoriti o takem turizmu, kot v prej

omenjenih krajih. Vendar kljub temu prislusnimo predsedniku Turističnega društva Kranj, tovarišu Francu Dolinarju:

»V Kranju je premalo ležišč za goste in turiste. Precej si pomagamo sedaj s privatnimi turističnimi sobami. Nismo pričakovali, da bomo med Kranjčani našli odziv za oddajo turističnih sob, vendar smo, kar se tega tiče — presenečeni. Računamo, da se bo tako povečala zmogljivost ležišč za okoli 40.«

»Kaj dela Turistično društvo sedaj?«

»Pravkar se je končal turistični teden. Sedaj pa se že pripravljamo na Gorenjski sejem. Razpisali smo tudi nagradni natečaj za najlepšo fotografijo Kranja. Precej novih idej pa nam je dala mladina. Na šolah so namreč pisali o pomenu turizma šolske naloge. V nekaterih nalogah je moč najti prav dobre in koristne predloge za izboljšanje turizma, opešavo mesta itd. Nekateri najboljše naloge smo nagradili.«

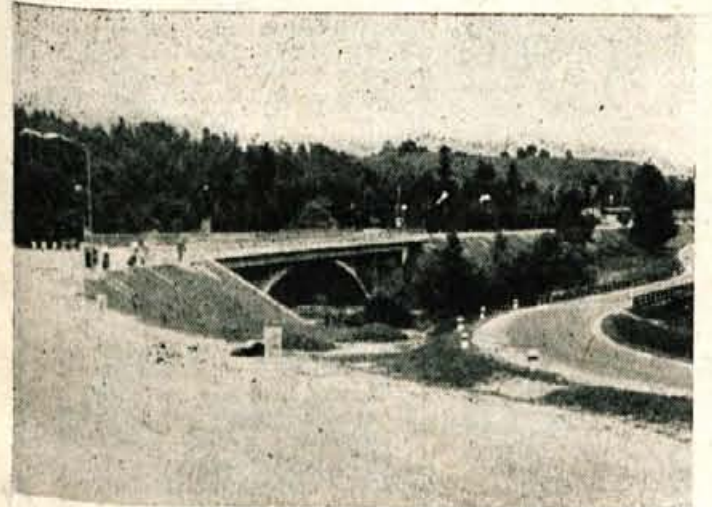
Ob koncu pa še v Kranjsko goro. Predsedniku Turističnega društva tov. Mežiku smo zastavili enako vprašanje kot ostalim. »Ne vem, zakaj vam je to potrebno,« je dejal tov. Mežik. Dodal je še, da ne bo dajal izjav, ker »Glas Gorenjske« turizma po njegovem mnenju ni objektivno obravnaval. Našteti primeri pa kažejo, da turizem v Kranjski gori še vedno ni na zadovoljivi višini, da ni čutili pravega prizadevanja, da bi se stvari čim prej izboljšale. Morda to lahko razberemo tudi iz besed predsednika Turističnega društva.

Lj.

Otvoritev novega mostu na cesti Lesce-Bled

V sredo ob 17. uri so na cesti Lesce-Bled čez Savo odprli nov železobetonski most. Slovesne otvoritve se je udeležilo precej ljudi z Bleda in iz Lesce. Most je odprl predsednik blejske občine Jože Kapus, sodelovala je godba iz Lesce, prvo slovesno vo-

jektiral univ. prof. ing. Svetko Lapajne, gradilo pa ga je podjetje Gradis-Ljubljana. Most je dolg nekaj manj kot 70 m, vozišče je široko 8 m, na vsaki strani pa sta še po 1 m široka hodnika za pešce. Tehnična sekcija Uprave za ceste LRS je

Pogled na novi (levo) in stari most (desno)

njo čezonj pa so opravili člani Avto-moto društva Bled. Na tem mestu je stal železobetonski most svodaste oblike že pred vojno, leta 1941 pa je bil porušen. Kasneje so zgradili nekoliko spodaj značilni leseni provizori, ki pa je bil zadnja leta že tako slab, da je ogrožal prometno varnost. Novi most je pro-

zgradila tudi 480 m novega cestnišča na mostnih priključkih. Celotni stroški za gradnjo znašajo blizu 30 milijonov dinarjev. Gradbena dela so pričeli v avgustu lani in jih nadaljevali tudi pozimi. Zasluga vodstva in celotnega kolektiva je, da je bil most zgrajen v tako kratkem času.

PABERKI PO SVETU

Predsednik Tunizije Habib Burgiba je v ponedeljek izjavil po radiu, da se bo Tunizija ponovno pritožila Varnostnemu svetu OZN zaradi bombardiranja Sakiet Sidi Jusefa. Poudaril je tudi, da je tuniška vlada zaradi čedalje večje nevarnosti, da bi se alžirska vojna prenese tudi na Tunizijo, in zaradi navzočnosti francoskih čet v Tuniziji, zahtevala od Velike Britanije in ZDA orožje, da bi zmanjšala vojno nevarnost.

V Ameriki vznemirjeno spremljajo razvoj francosko - alžirske krize. Po dogodkih na Korziki se večina vladnih krogov nagiba h gledišču, da je »neogibno, da pride na krmilo general De Gaulle«.

V Washingtonu so v ponedeljek objavili, da so na Enivetocu preizkusili novo atomsko bombo. To je tretja jedrska eksplozija v seriji atomskih poskusov, ki jih opravljajo ZDA na Pacifiku.

Na libanonske pritožbe, češ da se ZAR menda vmešava v libanonske notranje zadeve, je vlada ZAR zavrnila te obdolžitve in poudarila, da je sedanji položaj v Libanonu povzročila zgolj politika libanonskega režima.

Britanska parlamentarna delegacija, ki se je vrnila iz Novega Sada v Beograd, se je v ponedeljek sestala s člani predsedstva Zvezne ljudske skupščine in nekaterimi poslanci. V torek je delegacija odpotovala v Veliko Britanijo.

Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da je v torek s predsednikom Eisenhowerjem govoril o položaju v Franciji. Dulles je pripomnil, da se ZDA nikakor ne žele vmešavati v to krizo, ki je francoski problem.

Britanski časniki, ki so izšli v torek, posvečajo največjo pozornost francoski politični krizi in izražajo bojazn, da bi utegnili izbruhniti državljanska vojna. Največ komentarjev je v zvezi z možnostjo, da bi prevzel oblast v Franciji De Gaulle. Nekateri listi izražajo celo bojazn, da pojde Francija, če bo kriza trajala še naprej, po poti Francoske Španije.

Generalna konfederacija dela, največja sindikalna organizacija v Franciji je za torek napovedala prve stavke. Izvršni odbor Socialistične stranke pa je ponoči pod predsedstvom Guya Molleta sklenil, da bodo odrekli svojo podporo temu stavkovnemu gibanju. Kljub temu pa so izbruhnile v francoski industriji, rudarstvu, elektrogospodarstvu in na področju javnih služb množične stavke.

Na Cejlonu so v sredo razglasili izjemno stanje, da bi preprečili ponovne nered. Razen tega je vlada prepovedala delovanje Federalne stranke, ki se najbolj zavzema za izenačenje tamilskega jezika s singalskim.

Politični posvetovalni odbor Varšavske zveze je soglasno sprejel deklaracijo, v kateri je poudarjeno, da so članice Varšavske zveze sklenile ponovno znižati število svojih oboroženih sil za 100.000 mož. Odobrili so tudi predlog Sovjetske vlade o bližnjem umiku sovjetskih čet iz Rumunije in o zmanjšanju števila sovjetskih čet na Madžarskem za eno divizijo.

Predsedstvo francoske republike je v sredo objavilo komunikate, v katerem je rečeno, da je predsednik Coty pooblastil predsednika poslanske zbornice in predsednika Sveta republike, naj stopita v zvezo z generalom De Gaullem in z njim proučita možnosti za sestavo republikanske vlade. Če bosta predsednika obeh domov parlamenta z De Gaullem rešila vprašanje parlamentarne podpore za njegovo investituro, bo De Gaulle lahko že v najbližji bodočnosti predstavil novo vlado.

Parizani so v sredo izrazili svojo privrženost republikanskemu redu. Z gesli: Naj živi republika! in Nočemo De Gaulle! so manifestirali po ulicah Pariza.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI
Naši sosedi so volili

Nedeljske volitve v italijanski parlament in senat niso prinesle bistvenih sprememb. Politični sestav prihodnje skupščine in senata bo ostal v glavnem isti, kot je bil doslej. Vendar pa so volitve le pokazale nekatere zanimive težnje, ki kažejo, kam se nagiba razpoloženje italijanskih volivcev.

Osnovna značilnost volitev je vsekakor znaten premik glasov »v levo«, se pravi v korist levčarskim strankam, to je Komunistični partiji Italije in Socialistični stranki. Demokristjani so tudi iz teh volitev izšli kot najmočnejša stranka; dobili so približno 42% vseh oddanih glasov. Komunisti imajo za seboj blizu 22% volivcev, socialisti pa nekaj nad 14%. Ostale stranke tako imenovane »sredine« niso zaznamovale večjih sprememb in so ostale v glavnem pri dosedanjih poslanskih mandatih. Občutno izgubo pa je morala zabeležiti desnica, monarhistične in fašistične stranke. Te so izgubile 27 od dosedanjih 40 sedežev v skupščini. Volilne množice so tako zelo zgovorno obsodile njihovo nazadnjaško politiko.

Z desničarskimi glasovi se je okrepila demokristjanska stranka. Vendar pa ji tudi povečanje za poldrugi milijon glasov ne zadostuje, da bi lahko sama vzpostavila lastno vlado. Zato bo morala poiskati poti, da se združi z nekaterimi manjšimi strankami »sredine« v tristrankarski ali štiristrankarski koaliciji. Obrniti se bo morala bodisi na najbližjega soseda na desni — na liberalce, ali na levi — na socialdemokrate, ali pa bo morala celo povabiti k sodelovanju radikalnejše republikance. Pot k taki ponovni zvezi pa bo bržkone težavna in tudi dolga, saj se je v prejšnji mandatni dobi koalicija razbila ob čerih medsebojnih nesoglasij. V predvolilnem boju so med bivšimi zavezniki padli tudi nekateri precej grenki in ostri očitki, tako da bo treba časa, preden bodo spet zglajene vse razpoke.

Zato je bržkone verjetneje, da bodo skušali demokristjani vnovič sestaviti manjšinsko vlado, ki se bo po potrebi oslanjala na glasove zdaj teh zdaj onih. Takšna je tudi sedanja vlada demokristjanskega predstavnika Zolija.

Močno so si opomogle na teh volitvah delavske stranke, zlasti Nennijevi socialisti. To povečanje v korist leve vsekakor po-

šćanski »sredini« kot pa svojim naravnim zaveznikom iz delavskih vrst.

Nedeljske volitve v sosednji Italiji pa so pokazale še eno zanimivost: polarizacijo sil okoli velikih strank. Večina volivcev se je namreč izrekla za tri trenutno najmočnejše italijanske politične partije: demokristjane, komuniste in socialiste. Te tri stranke so same pobrale okrog 80% glasov. Volivci so glasovali

S takimi in podobnimi transparenti vseh političnih strank je bila v predvolilnem času preprežena vsa Italija

meni, da so napredneje usmerjene množice site polovičarskih reform in omahovanja sedanjih vlad »sredine«, zlasti na socialnem področju. Če bi vse stranke, ki zdaj predstavljajo delavski razred Italije, znale vzpostaviti akcijsko enotnost, bi lahko tudi ustvarile večino v parlamentu in sestavile lastno vlado. Toda njihova neenotnost, kakor tudi odločno nasprotovanje meščanskih strank za zdaj zavira vsakršno uresničenje takšnih možnosti. Predvsem pa preprečuje enotni nastop leve vsekakor socialdemokratov, ki so dosti bližji me-

za »rdeče ali belo« je dejal demokristjanski notranji minister Tambroni, ko je prebiral volilne izide. Male stranke so se nekako izgubile med velikimi. Ali naj to pomeni, da se politična razdrobljenost, ki je bila značilna za povojno Italijo, počasi izgublja, in da se volivci zbirajo okrog treh največjih strank? Za zdaj bi bilo še pretirano trditi kaj takega, vendar je tudi to pojav, ki ga je vredno upoštevati pri ocenjevanju nedeljskih volitev v Italiji.

MARTIN TOMAZIČ

kratko, vendar zanimivo

SPREMEMBE
POTROŠNIŠKIH NAVAD

Navade v potrošništvu se spreminjajo vzporedno z gospodarskim razvojem. Če primerjamo podatke o potrošnji raznega blaga v naši državi, lahko ugotovimo, da potrošniki vse bolj kupujejo kvalitetnejše blago ter tiste proizvode, katerih velika poraba je značilna za gospodarsko razvitejše države. Tako so potrošniki v Jugoslaviji porabili leta 1953 okrog 9500 ton riža, lani pa že 29.000 ton. Količina porabljenega sladkorja se je povečala od 107.000 ton v l. 1953

na 152.000 ton lani, kave od 565 ton v letu 1953 na 2580 ton lani, bombažnih tkanin od 58 milijonov metrov v letu 1953 na 88 milijonov metrov lani, radijskih aparatov so potrošniki v državi kupili leta 1953 okrog 37.000, lani 181.000. Značilni so tudi podatki o prometu s kurljavo. Leta 1953 so potrošniki kupili 1.099.000 ton premoga, lani pa 3.362.000 ton, drv pa leta 1953 okrog 2.600.000 kub. metrov, lani pa le 1.644.000 kub. metrov. Ta sprememba v porabi kurljave je za gospodarstvo ugodna, saj imamo premoga dokaj več kot

drv, razen tega pa je uporaba premoga tudi za gospodinjstva enonomičnejša.

REJCI GOLOBOV PISMONOS
UTRPELI IZGUBO ...

Kot vsako leto, tako je klub golobov pismonos »Kurir« iz Kranja tudi letos počastil Dan mladosti s tekmovanjem golobov. Izpust golobov pismonos je bil na cesti Bratstva in enotnosti v Gmajni pri Novem mestu. Najhitrejši golob pismonosa, ki ga je odgojil tov. Lojze Križnar iz Mednega pri Medvodah, je preletel razdaljo od Gmajne, ki leži med Novim mestom in Zagrebom do Kranja, v eni uri 25 minut. Izpuščenih je bilo 22 golobov, od katerih se jih 6 ni vrnilo v domače golobnjake. Se bolj zanimiva pa je ugotovitev, da so trije golobi prispeli na cilj poškodovani. Eden je imel hudo ranjeno nogo, pri drugem so našli v prsih šibe, eden pa je priletel s poškodovano perutjo. Vse kaže, da so tem golobom pismonosom stregli po življenju nekateri lovci, ki pri izbiri tarče niso posebno tenkočutni. S.

DEJAVNOST PREŠERNOVEGA
GLEDAJLIŠCA V KRANJU V
ŠTEVILKAH

Po reorganizaciji poklenega gledališča v Kranju, je bilo delo te ustanove omejeno zgolj na gostovanja poklenih in amaterskih gledališč ter raznih kulturno-umetniških skupin. Letošnja sezona je bila končana 19. maja, zabeležila pa je naslednje:

V vsej sezoni je bilo 110 gostovanj z 28.110 obiskovalci ali povprečno 290 gledalcev na predstavo. Uporjenih je bilo 26 dram, 29 komedij, 13 del iz mladinskega repertoarja, dalje 16 koncertov, 7 baletnih nastopov, 13 veselih večerov, medtem ko je bilo akademij in proslav 14. Kvantiteta vseh gostovanj je nedvomno zadovoljiva, vsekakor pa bi v bodoče kazalo razmišljati o gostovanjih nekaterih skupin z »veselimi« programi, ki so bili vse prej kot kvalitetni. S.

OBRAZI IN POJAVI
MATEVŽ NA SLABIH POTIH

»Mesec dni zapor! Takšna sramota!« se glasno razburja oče obsojenega Matevža Stoparja in z jezno kretnjo odloži časopis.

»Veseli bodi, da temu pretepaškemu falotu nisi zapisal grunta,« mu seže v besedo sin Francej, da bi potrdil pravilnost očetove odločitve glede posestva, oče pa, kakor da ga ne sliši, nadaljuje svoj monolog: »Moj sin — pa v zapor! Pijanec in pretepač, le po kom se je vzel!«

»Nismo mu dali priložnosti, da bi bil boljši in da bi si izbral poklic po svoji želji, ko je bil čas za to,« mirno, a vendar prizadeto ugovarja mati, ki je dotlej molče poslušala. Ona edina sina ni obsojala.

o-o

Matevž je zdaj že peto leto zdoma. Ves ta čas je zaposlen pri gradbenem podjetju, kjer streže zidarjem. Ko je končal osnovno šolo, bi se v tovarni rad izučil strojnega ključavnicarstva, a ga doma niso pustili. Brat Francej je prav tedaj odšel za 3 leta k vojakom, pa je moral Matevž poprijeti za vsa težja dela na kmetiji. Po odsluženju kadrovskega roka se je brat kmalu oženil. Za Matevža doma ni bilo več kruha. Tega mu sicer nihče ni dejal, vendar je fant čutil, da je odveč.

Zaposlitev je najprej poskusil dobiti v tovarni, toda povsod so sprejemali le kvalificirane delavce. Za uk je bil že prester. Delo je dobil nato pri gradbenem podjetju v sosednjem mestu. V bližini gradilišča je tudi stanovan.

Pogost obiskovalec gostiln je postal Matevž šele zadnje čase. Vanje je zahajal v družbi Janka, Hasima, Mirze in Steva. To so njegovi najboljši tovariši, s katerimi se je spoznal na gradilišču. Stanujejo v isti baraki. To bivališče je neprijazno in zanemarjeno. Ob deževnih dneh pronica voda skozi strop na njihove pogoje. Vrata se več ne zapirajo in na oknih je tu pa tam pritrjena umazana lepenka namesto stekla. Notranjost sob pozivljajo edine slike filmskih lepotic, izrezane iz najrazličnejših časopisov. Na okenskih policah pa se dan za dnem sušijo nogavice, robci in posivele srajce, ki jim ni več mogoče določiti prave barve.

Spricho takšnih razmer ni čudno, da so se Matevž in njegovi prijatelji začeli potikati po gostilnah, saj so vabljivejšje od njihovih stanovanj. Ti fantje tovarniškim delavcem večkrat zavidajo, češ da se jim bolje godi. Morda imajo prav, saj v marsikaterem industrijskem podjetju skrbijo za svoje ljudi. Domovi, kjer stanujejo samski delavci, so prijaznejši in tam jim tudi kuhajo. Ponekod imajo stanovalci na razpolago knjige in časopise, ob katerih si mladi fantje in dekleta najdejo prijetno razvedrilo.

Fantje z gradilišč bi iz takega okolja verjetno manj zahajali v gostinske lokale, posebno še, če bi jim kdo pomagal navezati stike z mladinsko organizacijo, s fizikurnimi in kulturnimi društvi v tistem kraju. Tudi Stoparjev Matevž najbrž ne bi prišel pred sodišče, če bi se v novem okolju počutil boljše kot med domačini, ki so pokazali tako malo razumevanja zanj. -ey

naša
kronikaV SOBOTO
BO ODŠLA NA DELO
TRETJA MLADINSKA
DELOVNA BRIGADA

V soboto jutraj bo odšlo na cesto Bratstva in enotnosti 80 mladincev in mladink z Gorenjske. To bo že tretja skupina z Gorenjske. Med njimi je v glavnem delavska in kmečka mladina. Skupaj s koprsko mladino bodo sestavili svojo brigado. Za tem bo odšlo na zvezno delovno mladinsko akcijo pri gradnji ceste Bratstva in enotnosti na odseku Ljubljana — Zagreb z Gorenjske še okoli 240 mladincev in mladink, 120 pa jih bo odšlo na enomesečno delovno akcijo v Koper. Tako bo odšlo z Gorenjske od teh 240 v mesecu juliju 120 šolske mladine, 60 kmečke in delavske mladine v avgustu, 15 v septembru in 45 v oktobru. Vsi ti bodo na delovni akciji 2 meseca.

I.J.

SEMINAR
O DELAVSKEM UPRAVLJANJU
NA JEZERSKEM

Na Jezerskem se je začel seminar za predsednike delavskih svetov, upravnih odborov in sindikalnih organizacij v industrijskih podjetjih. Seminar bo trajal 3 dni, in sicer od 29. do 31. maja. Pripravljal ga je Občinski sindikalni svet Kranj. Na seminarju bodo v obliki predavanj in razgovorov obravnavali delitev dohodka, o delovnih razmerjih, o odnosih gospodarskih organizacij do komunne in o drugih vprašanjih, ki se tičejo samoupravnih organov. K. M.

S SLIKARSKO RAZSTAVE
V KRANJU

V sredo, 28. maja je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev slikarske razstave slikarja Franca Kunaverja pod naslovom »Likovne satire o sodobnem svetu«.

Vsa razstavljenja dela so plod enoletnega snovanja in ustvarjanja. Že bežen pregled razstavljenih slik (perorisbe) spominja na značilnosti, ki so karakteristične za del aHinka Smrekarja; njegovi formalni vzori so namreč močno vplivali na Kunaverjevo rast in stremeljenje, pri katerih se jasno odraža tudi Smrekarjevo gledanje na svet. Glavna značilnost Kunaverjevih del je vsebinsko poglabljanje v motiv, kjer z družbeno kritičnim in aktualno političnim dovtipom obravnava dogodke iz vsakdanjega življenja. Motive za svoje ustvarjanje črpa predvsem iz človeka in iz odnosov človeka do človeka.

Svojevrsna tehnika in vsebinsko poglabljanje v tematiko, daje ta razstavljenim delom nedvomno mikavnost, ki bo prav gotovo privabila v razstavne prostore množico ljubiteljev likovne umetnosti. — Razstava bo odprta predvidoma do 15. junija. S.

KZ PODEBLICA IMA SAMO EN
STROJ

V kranjski občini je 18 kmetijskih zadrug. Le-te so bolj ali manj že opremljene s kmetijskimi stroji. Največ strojev, in sicer 57, jih ima Kmetijska zadruga Kranj, za tem Kmetijska zadruga Mavčiče, Senčur, Zabnica itd. Med zadrugami, ki imajo najmanj strojev (po 5) je KZ Kokra, Visoko in Trstenik. Po sestavi je v zadrugah največ mlatilnic (43), najmanj pa motornih kosilnic. Le Kmetijska zadruga Goriče ima namreč v kranjski občini eno motorno kosilnico. Traktorjev je 9, 12 zadrug pa je v kranjski občini še brez traktorjev. Dalje imajo kmetijske zadruge v kranjski občini 40 elektromotorjev, 35 ročnih škropilnic, 20 slamoreznic itd. Na najslabšem je Kmetijska zadruga Podbelica, ki ima samo ročno škropilnico.

NOVI KVALIFICIRANI DELAVCI

V podjetju »Kamnik« je bil v soboto zaključen tečaj za kvalificirane delavce. Pred izpitno komisijo je stopilo 74 udeležencev, ki so pridno obiskovali tečaj in si na njem pridobili potrebno izobrazbo. Večina je izpit opravila z zelo dobrimi ocenami.

PRED VOLITVAMI
V ORGANE SOCIALNEGA
ZAVAROVANJA

Večji nadzor družbe

Na zadnjem zasedanju Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Kranj je zastopnik Republiškega zavoda za socialno zavarovanje dal dokaj kritično pripombo na račun dela samoupravnih organov socialnega zavarovanja. Dejal je, da ti organi vse premalo predstavljajo glas zavarovancev, da se razvijajo bolj v nekakšen samostojen organ med zavarovanci in aparatom socialnega zavarovanja, ki le prečestokrat podleže sugestijam aparata.

Če te kritične pripombe ne razumemo v smislu absolutnega »burokratiziranja« samoupravnih organov socialnega zavarovanja, potem je v njej brez dvoma precej resnice. Zlasti mislimo pri tem na dokaj slab stik članov skupščin in izvršnih odborov z njihovimi volivci. Posebej sedaj pred volitvami je skoraj na vsakem sestanku slišati kritične pripombe na račun slabe povezave voljenih članov samoupravnih organov socialnega zavarovanja z njihovimi volivci v delovnih kolektivih. Toda če bi vsi krivod za to slabo povezavo skušali prelatiti samo na voljene člane skupščin in izvršnih odborov, bi jim brez dvoma delali krivico. Res je sicer, da posamezni voljeni člani skupščin in izvršnih odborov z vodov za socialno zavarovanje niso pokazali dovolj aktivnosti, niso iskali stikov z delavskimi sveti in se neposredno povezovali z volivci, vendar je treba hkrati poudariti, da je bil naš celoten koncept dela takšen, da je nujno moralo priti do takšnega stanja. Družba namreč doslej ni posvečala dovolj skrbni delu samoupravnih organov na področju socialnega zavarovanja, ampak so se le-ti razvijali več ali manj samostojno, več ali manj odvisno od tega, kako močne so bile subjektivne politične sile v teh organih. Glede na to smo lahko tudi in tam zasledili zgledne primere povezovanja teh organov z volivci.

Mimo splošnih političnih apelov, da je treba te stvari izboljšati, smo doslej storili bore malo. To se vidi iz tega, da je o problemih socialnega zavarovanja šele prejšnji teden prvič razpravljali eden od organov oblasti, to je Zbor proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora, medtem ko bodo občinski zbori proizvajalcev kompleksneje obravnavali to problematiko šele po naročilu okrajnega zbora proizvajalcev. Tudi delavski sveti so o problemih socialnega zavarovanja razpravljali v glavnem le takrat, ko jim je bila predpisana posebna stopenja prispevka za socialno zavarovanje, in še to samo ozko v zvezi z vzroki, ki so povzročili višji bolniški stalež.

Družba bo morala v bodoče posvetiti več pozornosti delu samoupravnih organov socialnega zavarovanja ne samo zaradi nadaljnjega razvijanja družbenega samoupravljanja na tem področju, ampak tudi zaradi tega, da bi zagotovila čim smotrnejšo uporabo sredstev, s katerimi razpolagajo zavodi za socialno zavarovanje. Lansko leto je Republiški zavod za socialno zavarovanje n. pr. razpolagal z nad 16,5 milijardami dinarjev, Okrajni zavod v Kranju pa z nad 3 milijardami dinarjev sredstev. Ne bi mogli trditi, da zavodi doslej teh sredstev niso smotno koristili, toda posamezni osamljeni primeri pa vendar kažejo, da bi širši nadzor službe vendar pripomogel k še smotrnejši uporabi teh sredstev.

Sedaj, ko sindikalne organizacije podjetij že zbirajo nove kandidature za samoupravne organe socialnega zavarovanja, pa bi kazalo opozoriti še na socialni sestav teh organov. V dosedanjih skupščinah Okrajnega zbora za socialno zavarovanje Kranj je bilo n. pr. od 57 članov samo 16 delavcev. Brez dvoma je tudi v takšnem sestavu skupščine iskati del krivde za slabo povezavo z volivci.

S III. kongresa inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije Jugoslavije

Sodobnejše gospodarjenje z gozdovi

Pozdravno pismo maršala Tita kongresu - Kongresu je prisostvoval tudi predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher - Govor člana Zveznega izvršnega sveta Slavka Komarja

Na Bledu se je v ponedeljek začel v prostorih Kazine III. kongres inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije Jugoslavije. — Kongres je otvoril predsednik Zveze gozdarstvih društev Jugoslavije Fazlija Alkalifi, ki je med gosti pozdravil predsednika Republiškega izvršnega sveta Borisa Kraigherja, člana Zveznega izvršnega sveta Slavka Komarja, člana Republiškega izvršnega sveta Toneta Boleta in Jožeta Ingoliča, sekretarja Okrajnega komiteja ZKS Kranj Franceta Popita, predsednika OLO Kranj Vinka Hafnerja, goste iz Poljske, Češke, Avstrije in Bolgarije itd. Ko so z enominutnim molkom počastili spomin pokojnega Djura Salaja, je predsednik prečital pozdravno pismo maršala Tita, na kar pa je o nekaterih aktualnih nalogah v gozdarstvu in lesni industriji spregovoril Slavko Komar. Kongres je pozdravil tudi predsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner, ki je delegatom zaželel dobrodoščilo na Gorenjskem, hkrati pa poudaril, da se bo Gorenjska, katere več kot polovica je pokrita z gozdovi, lahko okoristila z zaključki kongresa. Pred začetkom razprave so kongres pozdravili še gostje iz Poljske, Avstrije, Češke in Bolgarije.

PISMO MARŠALA TITA

V svojem pismu izraža tov. Tito obžalovanje, ker se osebnostni del udeležiti kongresa. Poudaril je, da sta gozdarstvo in lesna industrija v povojnem obdobju mnogo prispevala k socialistični izgradnji in gospodarskemu napredku naše domovine, saj so bili v prvih povojnih letih glavni vir industrializacije prav gozdovi. Zdej, ko nam odpirajo doseženi uspehi na vseh področjih nove, širše možnosti, pa smo dolžni tudi na

tem področju storiti vse, kar je potrebno za nadaljnji in hitrejši razvoj gozdarstva in lesne industrije. Ko govori o nalogah strokovnjakov v gozdarstvu in lesni industriji, tovariš Tito pravi: »Vas posebna naloga in odgovornost je, da v naših gozdovih čedalje bolj uporabljate metode sodobnega gospodarjenja, da nudite potrebno nego in zaščito gozdovom, ki jih imamo, in tistim, ki jih bomo še dobili, da posvetite čimveč pozornost naglo rastočim vrstam gozdnih dreves in da ob uporabi vseh drugih koristnih ukrepov v intenzivnejšem, toda zmerom pametnem gospodarjenju, razvijate znanstveno in strokovno delo ter ga povežete s prakso, da bomo naše gozdove ne samo dobro vzdrževali in čuvali, ampak da jih bomo imeli tudi vedno več.

Kot strokovnjaki in kot strokovna družbena organizacija ste hkrati poklicani, da skrbite tudi za šolanje strokovnih kadrov in da v najširših ljudskih slojih razvijate ljubezen do gozdov ter širite zavest o njihovem vsestranskem pomenu in potrebi, da jih bomo vedno varčno in racionalno izkoriščali.

Tovariš Slavko Komar je v svojem govoru nakazal najaktualnejše naloge v gozdarstvu in lesni industriji, hkrati pa je poudaril tudi uspehe, ki smo jih na tem področju dosegli v primeri s predvojnimi stanjem. Do leta 1956 je bilo v gozdarstvo vloženo okrog 135 milijard dinarjev, sedaj pa vlagamo

letno okrog 17,5 milijarde dinarjev. Tovariš Komar je poudaril, da je v družbenem planu perspektivnega razvoja med vsemi gospodarskimi panogami gozdarstvu in lesni industriji dano takšno mesto, da imata v sedanjem obdobju razen kemijske industrije največje možnosti in potrebe po hitrejšem razvoju.

Kongres je zasedal štiri dni. Zadnji dan kongresa so delegati izkoristili za strokovne ekskurzije na področje Pokljuke, Jelovice, Kranjske gore, Vršiča ter Golnika in Tržiča. Na teh ekskurzijah so proučevali gojitev gozdov, izkoriščanje gozdov in transport, ureditev hudourniških področij ter gozdarjenje v privatnih gozdovih.

-iv

Bohinj v letu 1958

Izpisek iz družbenega plana občine za leto 1958

V bohinjski občini so lani na vseh področjih gospodarstva dosegli viden napredek. Vrednost proizvodnje v lesni industriji, ki je najmočnejša gospodarska panoga, se je v primerjavi s letom 1956 povečala za 26,4 odstotka, v gradbeništvu se je obseg storitev povečal za 12,2 odstotka, v obrti za 11,9 odstotka, v trgovini se je blagovni promet povečal za 30,7 odstotka, v gostinstvu pa zaradi zelo ugodne turistične sezone za 25,6 odstotka.

Lesno industrijski obrat v Boh. Bistrici je povečal lani proizvodnjo žaganega lesa za nad 23 odstotkov, lesne volne za nekaj nad 24 odstotkov, zabojev in drugih izdelkov pa za približno 3 odstotke. Letošnja proizvodnja zabojev bo verjetno nekoliko manjša, zato pa se bo povečala izdelava sredic, ladijskega poda, opaža in še nekaj drugih izdelkov. Letos bo tudi treba skrbeti za to, da se bo čim bolj povečala predelava lesne mase v končne izdelke.

V kmetijstvu se je pridelek lani povečal za nad 4 odstotke, upati je, da bo tudi letos tako. Kmetijska proizvajalna zveza in kmetijske zadruge bodo s sodelovanjem zadržnikov letos v kmetijstvu opravile večja dela. Začeli bodo meliorizirati 288 ha pašnikov v Boh. Bistrici, Nemškem rovtu, Za jezerom in v Srenjskih blatih. Ta dela bodo trajala okoli 4 do 5 let. V poljedelstvu bodo povečali porabo umetnih gnojil za 5 odstotkov in posevek krmnih rastlin na račun žitaric za okoli 15 odstotkov. V Česnjici in Srednji vasi bodo na površini 10 ha uredili sadovnjak in 1 ha s posajenimi jagodičjem. Za 10 odstotkov bodo povečali število rodovne živine, medtem ko se sicer stanje živine številčno ne bo spremenilo. S pravnim krmnjenjem živine nameravajo letos zvišati množino tolsche za 0,9 odstotka. V načrtu je tudi osamosvojitve vseh nekmetijskih obratov kmetijske zadruge.

V gozdarstvu je za gozdno gojitvena dela namenjenih letos v obeh sektorjih lastništva nad 11 milijonov dinarjev. Upoštevanje so tu izpopolnitve, melioracije, čiščenja, obtežbe, vzdrževanje komunikacij, varstvo in odkazovanje. Med 9 km lani zgrajenih cest je najpomembnejša cesta prek Sorškega sedla, ki povezuje Bohinj s Primorsko, letos pa nameravajo graditi cesto na Mali vrh, na Martinčku in Blatu, dolgo 4,5 km, v skupni investicijski vrednosti 17 milijonov 900.000 dinarjev.

POSEBNA POZORNOST RAZVOJU TURIZMA

Turizem je lani znatno napredoval. Bohinj je obiskalo 14.358 domačin in 1771 tujih gostov. Nočnin domačin gostov je bilo 68.031 (še enkrat več kot leta 1956), tujih gostov pa 6.321, pri tem pa niso všteta mladinska taborjenja z nad 6000 nočninami. Ves ta napredek se je seveda lepo odražal tudi v storitvah.

Gostinska podjetja bodo letos z najemom kredita znatno povečala svoje zmogljivosti. Hotel Zlatorog bo dogradil restavracijski paviljon, uredil centralno kurjavo in si

oskrbel novo opremo. Tako bo pridobil 180 sedežev in se lahko uvrstil v B kategorijo. — Hotel Pod Voglom ima namen dokončno urediti dependanso z 52 ležišči. Hotel »Jezerce« bo vpeljal v prostore te

Posebno pomembno pa je, da bo Občinski ljudski odbor najel posojilo za zgraditev žičnice na Vogel, kar bo v prid posebno zimskemu turizmu in športu.

Tudi v obrtništvu, posebno v so-

Koga čaka ta podstavek? Že vrsto let ugibljejo o tem mimoidoči

kočo vodo, izgradil in povečal pa bo tudi restavracijske prostore, tako da bo pridobil 250 sedežev ter 12 sob z 20 ležišči. Sport hotel Pokljuka pa ima v načrtu gradnjo lastne garaže.

Razne večje ali manjše adaptacije ter popravila so v načrtu tudi pri drugih gostinskih podjetjih. Ob jezeru nameravajo zgraditi kopalnico s kabinami ter urediti prostore za kavarno in bar.

cialističnem sektorju, nameravajo povečati proizvodnjo in vrednost uslug.

Za izvršitev teh nalog, kakor tudi nalog, ki so jih sprejeli s perspektivnim načrtom razvoja, pa je potrebno sodelovanje vseh Bohinjcev. Celovito nalog bo moč uresničiti brez investicij, samo z dobro voljo prebivalstva. Posebno na področju turizma bo dosti prilike za sodelovanje.

J.

Širom po domovini

V BEOGRADU 22.500 STANOVANJ

V Beogradu že dlje časa razpravljajo o tem, kako bi gradili stanovanja po novih predpisih čimbolj racionalno in ekonomično. Razprave niso bile brez uspeha. Po končnih sklepih bodo v Beogradu do konca leta 1961 zgradili 22.500 stanovanj. Tako bodo zgradili tisoč stanovanj več kot pa so jih zgradili po osvojitvi do leta 1957. Tako zamišljena stanovanjska gradnja pa ne bo mnogo zboljšala stanovanjskih pogojev v glavnem mestu. Z njo bodo ohranili sedanje stanje 10,36 m² povprečno na prebivalca. Dosedanja stanovanjska gradnja namreč zadošča samo za tretjino prirastka prebivalcev mesta po osvoboditvi, tako da bo mogoče šele od leta 1962 dalje računati za dejanskim zboljšanjem stanovanjskih pogojev. Zaradi hitrejših, cenejših in bolj ekonomičnih graditve v prihodnjih letih nameravajo intenzivno graditi stanovanjske bloke. Po perspektivnem planu bodo gradili v glavnem dvo ter dvo in pol sobna stanovanja. Obenem so pripravili tudi predpise za kategorizacijo stanovanj in njihove normative. Normativi bodo obvezni za vse investitorje in projektantske organizacije, da bi omogočili

stanovanjsko gradnjo, ki bi ustrezala ekonomski moči prebivalstva.

NOVA TOVARNA ZA 260.000 PNEVMATIK LETNO

V Pirotu so začeli graditi tovarno za izdelavo pnevmatik za avtomobile in motorna kolesa. Izdelovala bo nad 260.000 pnevmatik na leto. Računajo, da bodo do maja prihodnjega leta začeli poskusno proizvodnjo. Tovarna bo opremljena z najmodernejšimi stroji in bo vsa proizvodnja mehanizirana.

2.500 TURISTOV NA OPATIJ-SKI OBALI

V teh dneh je na opatijski obali že precej živo. Sedaj se tam mudi okoli 2.500 turistov, med njimi je največ Nemcev in Avstrijcev. V prvih mesecih letos je bilo na tej obali 60 % več tujih turistov kakor v istem času lani.

DVE NAMESTO STO

Na trgu Oktobrske revolucije in na Kvarnikovem trgu v Zagrebu gradijo dve veliki trgovski hiši. V teh hišah bodo tudi restavracije ter toliko prostora, kolikor ga sedaj zavzema okoli 200 manjših prodajal v mestu.

Suša in koloradski hrošč

KAJ BO S SUŠO LETOS IN PA S KOLORADARJEM?

Tako se te dni sprašujejo mnogi kmetovalci. S takim vprašanjem smo se tudi mi obrnili do agronomov in strokovnjakov na Okr. zadržni zvezi v Kranju.

»Proti suši pravzaprav ni pomoči, vsaj ne, kadar se že pojavi.

Takrat je že pozno.« Tako so nam povedali. Vendar se lahko delno ublaži sušo na nerazraščeni njivi, kjer je izhlapevanje največje. S pleveljem ali okopavanjem se lahko na takih njivah zrahlja zgornja plast zemlje. Vendar ne globlje kot 3 do 4 cm. Tako zrahljana zemlja zmanjšuje izhlapevanje.

nje iz spodnjih slojev. Zato plevelje ali okopavanje tudi v času suše ne škoduje, če ni globoko.

Zadnje dni pa se je nebo vendarle začelo bolj pooblaševati; čeprav se vreme nikakor ne more in ne more zares pripraviti k dežju, upajmo, da bo zdaj dež vendarle vsaj nekoliko osvežil zelo zelenje in preprečil večjo škodo v kmetijstvu.

Koloradski hrošč je tudi letos vznemiril kmetovalce. Res je, da se je letos pojavil preje in v veliki množini ter ogroža prve krompirjeve liste. Toda prav letošnje suho vreme nudi še boljše pogoje za uspešnejšo borbo proti temu škodljivcu. Vse kmetijske zadruge imajo točna navodila in tudi sredstva za škropljenje vseh krompirišč, ne glede na lastništvo. Če se bodo vseh ukrepov lotili tako, kot so obljubili, bo letos boj proti koloradskemu hrošču lahko dokaj uspešnejši kot prejšnja leta.

Bled in Bohinj med najbolj obiskovanimi turističnimi kroji

Po podatkih Zveznega zbora za statistiko je bilo v prvih štirih mesecih letos v 36 največjih in izrazito turističnih krajih v državi 950.000 domačin in tujih turistov, to je za 13 % več kakor lani ob istem času. Domači in tuji turisti so največ obiskovali

Beograd in glavna mesta ljudskih republik. Izmed izrazito turističnih krajev je bil največji obisk domačin turistov v Vrnjački Banji, Rogaški Slatini, Dubrovniku, Arandjelovcu, Opatiji in ob Bohinjskem jezeru. Tuji turisti so obiskali največ Opatijo, Dubrovnik, Lovran in Bled.

-jb

Novi trgovski in gostinski lokali na Bledu

V ponedeljek so odprli na Bledu novo trgovino z živili trgovskega podjetja »Koloniale« v Zeleni. To je največja in najbolj bogata trgovina te vrste na Bledu z bogato izbiro živil. Pročelje trgovine z izložbami je popolnoma novo, preurejena pa je tudi notranost s celotno novo opremo, razsvetljavo in drugimi napravami. Za adaptacijska dela je podjetje najelo posojilo iz okrajnega investicijskega sklada, velik del gradbenih stroškov pa

je krilo s prihranjenimi sredstvi. Od 1. junija dalje bo trgovina odprta neprekinjeno ves dan.

To podjetje bo v pritrilju hotela Trst v kratkem odprlo tudi delikatesni obrat, v podaljšku hotela na severni strani pa gradi še dve prodajalni.

Po večmesečnih obnovitvenih delih bo v pritrilju hotela Trst še ta teden začela obratovati tudi nova točilnica in okrepčevalnica hotela Toplice.

Okopavanje krompirja

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 61. Mali oglasi

MALI OGLASI

Privačnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20 din, izgubljen 10 dinarjev, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta. Telefonska številka naročnika v oglašnem oddelku je: Kranj 475.

Izgul sem denarnico 24. maja od Gorenje Save do »Jelena« Kranj. Najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne v oglašni oddelku. 926

Izgubila sem zeleno jopico od Hrastja do Konec Hrastja. Najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne v oglašni oddelku. 927

Holehaker Franc, drž. izpr. denarist ne sprejema strank od 3. do 15. junija. 928

Iščem stanovanje ali sama izdelam nedovršeno v okolici Kranja. Naslov v oglašnem oddelku pod »Gotovina«. 929

Zamenjam večje dvosobno stanovanje v Kranju, Poljska pot 2 za manjše, dvosobno v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku. 930

Kravo s teletom zamenjam za konja. Eventualno tudi prodam. — Aljančič, Hudo, Križe. 931

Sprejemem brivskega vajenca ali vajenka. Osojnik Stefan, brivec, Senčur. 931a

Našel sem žensko rumeno jopico od Pungrata do spodnje stopnice. Naslov v oglašnem oddelku. 932

Izgubljeno zappestno uro v Struževem dobiti pri Kogovški, Struževo 55. 933

Prodajam kompletne sadilce krompirja (filfiger) za sajenje, okopavanje, jamčenje in zasipanje. Naslov v oglašnem oddelku. 934

Prodajam gnojne koše. Naslov v oglašnem oddelku. 935

Prodajam 2 čevljarska stroja »Singer« (flahšeparico in cilindrico), globok otroški voziček in kopita — vse v najboljšem stanju. Cena nizka. V. Markelj, Ljubno 35, p. Podnart. 936

Dobro radio, inozemski, z magnižnim očesom 4 X 1 ugodno prodam. Huje 3, Kranj. 937

Prodajam zaradi selitve 2 postelje, otroško posteljo, otroški voziček, 2 opvirja za posteljno mrežo, moško kolo. Naslov v oglašnem oddelku. 938

Kmetijska zadruga Besnica pri Kranju prodaja izrivač za krompir in vprežno kosilnico. 939

Preključujem blok št. 37064, izdan v Komisiji trgovini Kranj dne 31. marca 1958. 940

Izgubila sem ključke od »Delikatese« do Britofa. Najditelja naprošam naj jih proti nagradi vrne v oglašni oddelku. 911

Gospodinjstvo pomočnico z znanjem kuhe sprejemam takoj. Plača dobra. — Levičnik Ivan, zlatar, Huje 39, Kranj. 942

Menjam enosobno stanovanje na Kalvariji in eno sobo v Strazišču za dvosobno v Strazišču ali Kranju. Podobnik, Straziška ul. 9 ali Kalvarija 28. 943

Slovenec, star 26 let, po poklicu ključavničar, želim spoznati slovensko dekle v starosti od 18 do 26 let. Zezelena slika na naslov: Franc Zorko, Kleekamp 21-5, Steertrade, Oberhausen, Zahodna Nemčija. 944

Poceni prodajam kolarsko strožnico Universal in kolarsko orodje. Debeljak Zvonko, Primskovo. 945

Preključujem št. bl. 37.069 izdan v Komisiji trgovini v Kranju dne 31. 3. 1958. Branka Auser.

OBJAVE

ZBOR VOLIVCEV OBRTNIH
DELAJCEV

Sindikalna podružnica obrtnih delavcev zasebnega sektorja obvešča vse svoje člane, da je sklican zbor volivcev za volitve samoupravnih organov socialnega zavarovanja dne 2. junija 1958 ob 18. uri v Prešernovem gledališču v Kranju. Pozivamo vse pomočnike in vajence, da se zbora volivcev udeležijo.

Občinski odbor sindikata obrtno-komunalnih delavcev Kranj

VPISOVANJE GOJENCEV V
DRŽAVNO GLASBENO ŠOLO
V KRANJU

Dosedanji gojenci imajo vpisovanje 9. in 10. junija, novi gojenci pa 16. in 17. junija 1958. Podrobnosti na šolski oglašni deski. Ravnateljstvo.

KRANJSKO
GRADBENO PODJETJE
KRANJ

Samostojno kuharico za menzo podjetja in večje število kvalificiranih zidarjev sprejemamo takoj. Pismene ali ustne poudbe sprejema uprava podjetja. KGP KRANJ

PODJETJA, USTANOVE,
POTROŠNIKI

Trgovska podjetja za promet s kurivom priporočajo, da nabavite potrebne količine premoga-lignita za zimo že v času spomladanskih in poletnih mesecev. Z odlašanjem nakupa se vam bo lahko zgodilo, da v jesenskem in zimskem času vaših potreb ne bo mogoče zadovoljiti, ker podjetja nimajo prostorov za skladiščenje večjih količin premoga, tedaj pa bodo dobave rudnikov zmanjšane zaradi hitrega porasta potrošnje. — Razen tega so predvidene od meseca avgusta naprej zimske cene za premog-lignit, ki bodo večje od letnih cen.

Trgovinska zbornica okraja Kranj

AVTOPROMET KRANJ

VOZNI RED

JESENICE—KRANJ—LJUBLJANA—CRIKVENICA

	Odhod	Prihod	
3.00	Jesenice	23.55	
3.15	Zirovnica	23.35	
3.20	Lesce gl. cesta	23.25	
3.30	Radovljica gl. cesta	23.20	
3.45	Naklo	23.00	
3.55	Kranj	22.55	
4.15	Medvode	22.40	
4.35	Ljubljana	22.20	
4.45		22.10	
6.05	Postojna	20.50	
6.20		20.35	
7.50	Reka	18.55	
8.00		18.45	
8.45	Prihod	Crikvenica	Odhod
			18.00

Vozi vsak dan od 1. 6. do 28. 9. 1958.

Potniki - izletniki - delavci poslužujejo se avtobusne zveze med Jesenicami in Crikvenico, sindikalisti z legitimacijami K-15 imajo 75 % popust. Proga stopi v veljavo dne 1. junija 1958.

PRODAJA PREMOGA PO
LETNIH CENAH

Trgovsko podjetje »KURIVO« Kranj, telefon 192 priporoča vsem svojim odjemalcem nakup velenjskega lignita in krmeljskega rjavega premoga že sedaj, ker imajo te vrste premoga do konca julija po zaslugi rudniških kolektivov znatno nižje cene kot v času avgust-februar.

Na zalogi imamo tudi fižolovke in paradižnikovke.

SESTANKI UPOKOJENCEV

Upokojenci podružnice v Kranju, bivaajoči na desnem bregu Save, imajo članski sestanek v ponedeljek, dne 2. junija ob 17. uri v Strazišču v gostilni »Benedik«.

Upokojenci na desnem bregu Save pa v torek, dne 3. junija ob 17. uri v društvenih prostorih v Kranju.

Na obeh sestankih bo obravnavan novi pokojninski zakon in bodo izvoljeni delegati v skupščine Zavodov za soc. zavarovanje K polni udeležbi vabi odbor.

KINOLOGI GORENJSKE

POZOR!

Sporočamo, da bo v nedeljo dne, 1. junija na športnem igrišču »TRIGLAV« v Kranju pregled športnih psov z rodovnikom vseh pasem.

Gorenjci, pripeljite svoje pse, ki še nimajo ocene! Pričetek ob 7. uri jutraj!

Kinološko združenje LRS

Ljubljana

OBJAVE

Mizarskemu mojstru Francetu Fajfarju iz Sp. Brnika se na tem mestu prav lepo zahvalim za tako humano in človekoljubno sočutje do bolnika. Že šesto leto sem v postelji in je bil tovariš Fajfar tako dober, da me je popeljal v naravo. Koliko veselja mi je napravil s tem prevozom, ne morem izraziti v besedi. Bolnik Galjot Franc, Sp. Brniki 23, Cerklje.

KINO

»RADIO« JESENICE, 30. maja amer. barv. film »MASČEVALEC IZ DALLASA«. Od 31. maja do 3. junija angl. barv. vstavil. film »RIHARD III.«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš ljubljani sin-ko

FRANCI TRAMPUZ

iz Pivke pri Naklem. Pokopali ga bomo v soboto popoldan.

Zalujoči: neotolažljiva mamica, očka, sestra Dragica in Marija ter ostalo sorodstvo.

Pivka, Naklo, Strahinj, Vir, Buenos Aires.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, očeta, deda in pradedja

URBANA RAVHEKARJA

upokojenca Zelezarne Jesenice

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki ste ga tako številno spremljali na njegovi zadnji poti in mu poklonili mnogo cvetja in vencev.

Zalujoča rodbina Ravhekar in sorodstvo

»PLAVZ« JESENICE, 30. maja angl. barv. film »LEPO JE BITI MLAD«. 31. maja in 1. junija amer. barvni film »MASČEVALEC IZ DALLASA«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma.

ZIROVNICA, 31. maja in 1. junija angl. barv. film »LEPO JE BITI MLAD«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri.

DOVJE, 31. maja in 1. junija ital. film »ALI SMO LJUDJE ALI KAPLARJI«. V soboto in nedeljo ob 20. uri.

BLED, 30. maja do 5. jun. amer. barv. cinemascope film - drama »VZHODNO OD RAJA«. V petek ob 20.30 uri. V soboto ob 18. in 20.30 uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20.30 uri — ob 10. uri dopoldan matineja.

RADOVLJICA, od 30. maja do 1. junija franc.-ital. cinemascope film »DESIRE«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

TRŽNI PREGLED

V KAMNIKU

V Kamniku je bil zadnji tržni dan zelo živahen. Na trgu je bilo zlasti mnogo solate. Berivko so merili po 20 din merico, solato v glavcih pa so prodajali na trgu po 120 din, v trgovini pa po 70 din kg. Špinača je bila po 30 din merica. Ostale cene: čebula (nova) 90 din kg, grašek 60 din, kislje 300 din, krompir 11 din, česen 100 din kg, Merica sladke smetane 50 din, jajca 15 din komad, sadike paprike in paradižnika 7 din.

VSEM ODBORNIKOM OKRAJNEGA ZBORA

IN ZBORA PROIZVAJALCEV

OKRAJNEGA LJDSKEGA ODBORA KRANJ

Na podlagi 1. točke 126. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-89/52) sklicujem

7. SEJO OKRAJNEGA ZBORA IN 8. SEJO ZBORA PROIZVAJALCEV

OKRAJNEGA LJDSKEGA ODBORA KRANJ

za sredo, dne 4. junija 1958 ob 8.30 uri v sejni dvorani okrajnega zbora, oziroma v sejni dvorani zbora proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora Kranj.

Seji bosta predvidoma trajali dva dni in se bosta nadaljevali v četrtek dne 5. junija.

Za sejo predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Razprava in sklepanje o spremembi statuta okraja Kranj.
2. Razprava in sklepanje o odloku o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest upravnih organov OLO Kranj.
3. Razprava in sklepanje o ustanovitvi administrativne šole v Kranju.
4. Razprava in sklepanje o sanaciji podjetja »Elan« Zgoša.
5. Sklepanje o pripombah k osnutku zakona o varstvu kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti.
6. Sklepanje o spremembi v sestavi komisije za predpise in organizacijska vprašanja okrajnega zbora.

Po končanih ločenih sejah bo v sejni dvorani OLO Kranj

9. SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV

OKRAJNEGA LJDSKEGA ODBORA KRANJ

Za sejo predlagam naslednji

DNEVNI RED:

1. Predhodna obravnava odloka o družbenem planu gospodarskega razvoja okraja Kranj za razdobje od 1957 do 1961.
2. Sklepanje o spremembah v upravnih organih OLO.
3. Izvolitev sodnika Okrajnega sodišča v Kranju.
4. Imenovanje direktorja Administrativne šole v Kranju.

Vabim vse odbornike, da se sej zanesljivo udeležijo.

Predsednik OLO:

Vinko Hafner I. r.

RAZPIS STIPENDIJ

KOMISIJA ZA STIPENDIJE

OBČINSKEGA LJDSKEGA ODBORA RADOVLJICA

RAZPISUJE

na osnovi 22. in 29. člena Temeljnega zakona o stipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55)

POGODBENE STIPENDIJE

za šolanje na naslednjih šolah:

VIŠJA PEDAGOŠKA ŠOLA (MATEMATIKA - FIZIKA)

VIŠJA PEDAGOŠKA ŠOLA (GERMANISTIKA)

VIŠJA PEDAGOŠKA ŠOLA (SLAVISTIKA)

FIZIKULTURNA ŠOLA — SREDNJA ALI VIŠJA

UČITELJSKE

BABIŠKA ŠOLA

STOMATOLOŠKA FAKULTETA

Stipendije bodo dodeljene za čas, ki je prosilcem potreben za dokončanje študija in v mejah odloka o višini stipendij.

Rok za vlaganje prošnje je 30. junij 1958.

Prošnje, kolkovane z din 180.— državne in din 90.— občinske, takse, je vložiti pri ObLO Radovljica — Komisija za stipendije.

Prošnji je priložiti naslednje priloge:

1. življenjepis,
2. potrdilo o vpisu v šolo
3. overjen prepis zadnjega šolskega spričevala,
4. potrdilo o premoženjskem stanju družine,
5. potrdilo o prejemanju ali neprejemanju otroškega dodatka.

Prednost pri dodeljevanju stipendij imajo otroci padlih borcev in žrtve fašističnega terorja, socialno šibki dijaki in prosilci, katerih stalno bivališče je na območju občine Radovljica.

Komisija ne bo upoštevala nepravilno kolkovanih prošenj, prošenj, katerim ne bodo priložene zahtevane priloge, niti prošenj, ki bodo prispele po navedenem roku ali za nerazpisano mesto.

Občinski ljudski odbor Radovljica

Komisija za stipendije

LJUBNO, 30. in 31. maja amer. film »BORE«. V petek in soboto ob 20. uri. 1. junija amer. barv. film »ZVEZDA INDIJE« ob 16. in 18. uri.

»SORA« SK. LOKA, od 30. maja ob 1. junija angl. film »MAD-LENA«.

»KRAVAC« CERKLJE, 31. maja in 1. junija amer. pustolovski film »YANKEE NA DVORU KRALJA ARTURA«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri.

NESREČE

ROPARSKI NAPAD

NA VISOKEM

V torek zvečer se je P. I. iz Velesevega dokaj dobre volje vračal na kolesu iz gostilne Bohinje na Visokem. Toda na cesti sta ga dohitela dva kolesarja, ga neneudoma napadla, vrgla na tla, pretepla in mu vzela denarnico s približno 14 tisočaki.

Organi TNZ so že po nekaj urah imeli napadalca v rokah. Bila sta B. F. in P. I. iz Britofa pri Kranju. Ki sta dejanje tudi priznala. V opravičilo sta navedla, da sta padla vinjena in da sta od napadnega hotela dobili nazaj denar, ki sta ga tisti večer izgubila z njim v igri pri kegljanju.

ZIVLJENJE OTROKA

NA NITKI

V sredo zvečer, 28. t. m. so iz Naklega proti Kranju po glavni cesti šli in se igrali trije mali otroci, doma iz Pivke. Štiriletni F. T. je kar naenkrat hotel skočiti preko ceste. Prav takrat pa je privozil mimo inozemski osebnik avto in ga podrl. Dečka so prepeljali v bolnišnico s hujšimi notranjimi poškodbami. K. M.

OBVESTILO

Obveščamo starše občine Kranj, da se vrši tretje cepljenje proti otroški paralizi otrok, rojenih v času od 1. 1. 1951 do 31. 3. 1957 po naslednjem razporedu:

OTROŠKI DISPANZER KRANJ.

POLJSKA POT 8

Tereni: Center, Rupa, Gorenje, Primskovo, Zlato polje, Struževo, Klanc, Huje, Planina, Čirčiče, Gorenja Sava.

2. 6. 1958 od 14. do 18. ure

črka A—F

3. 6. 1958 od 7. do 11. ure

črka I, H, K

3. 6. 1958 od 14. do 18. ure

črka G, J, L, M

4. 6. 1958 od 7. do 11. ure

črka N—P

4. 6. 1958 od 14. do 18. ure

črka R—S

5. 6. 1958 od 7. do 11. ure

črka T—Z

OTROŠKA AMBULANTA STRAZIŠČE

Tereni: Strazišče, Zgornje Bitnje, Kalvarija, Labore, Šmarjetna gora, Orehek, Drušovka

5. 6. 1958 od 14. do 19. ure

črka A—M

7. 6. 1958 od 11. do 15. ure

črka N—Z

ZADRUŽNI DOM KOKRICA

Tereni: Kokrica, Mlika, Tatinec, Bobovk, Srakovlje, Hrib

4. 6. 1958 od 7. do 11. ure

OSNOVNA ŠOLA PREDOSLJE

Tereni: Predoslje, Suha, Orehovlje, Britof, Brdo

4. 6. 1958 od 13.30 do 17. ure

AMBULANTA PREDDVOR

Tereni: Predvor, Tupaliče, Hraše, Bela, Bašelj, Hrib, Nova vas, Mače, Potoče, Možjanca

5. 6. 1958 od 7. do 11.30

OSNOVNA ŠOLA TRSTENIK

Tereni: Trstenik, Tenetiše, Pangorščica, Povlje, Babni vrt, Čadovlje, Zablje

5. 6. 1958 od 13. do 14. ure

OSNOVNA ŠOLA GORIČE

Tereni: Goriče, Srednja vas, Zaglog, Svarje, Letence, Kamnjek

5. 6. 1958 od 14.30 do 15.30 ure

OTROŠKI VRTEC GOLNIK

Tereni: Golnik, Novaki

5. 6. 1958 od 16. do 17.30 ure

OSNOVNA ŠOLA SENCUR

Najbolj brani pisatelji

Drobci iz ankete

Nedavna anketa v nekaterih knjižnicah po Gorenjskem je pokazala, da naši ljudje najraje berejo dela naslednjih desetih pisateljev: Henrika Sienkiewicza, Julesa Vernea, Emila Zolaja, Karla Maya, Jacka Londona, Leva Nikolajeviča Tolstaja, Charlesa Dickens, Marka Twaina, Honoréja Balzaca in Aleksandra Sergejeviča Puškina. Če primerjamo okus naših bralcev s seznamom najbolj prevajanih pisateljev, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da se ujema s kulturnim nivojem v svetovnem merilu. Leta 1955 je največ prevodov v tuje jezike doživel ruski klasični pisatelj Lev N. Tolstoj (105 prevodov), čigar Vojna in mir bo živela pač, dokler bodo ljudje hodili po našem planetu. 102 prevoda je doživel Maksim Gorki, na tretje mesto pa se je z 90 uvrstil pisec fantastičnih zgodb Jules Verne. Od 60 do 80 prevodov štejejo William Shakespeare, Hans Chr. Andersen, Sv. pismo, Anton Pavlovič Čehov, A. S. Puškin in Fedor M. Dostojevski več kot 50 pa Jack London, Charles Dickens, Maks Twain in Honoré de Balzac. Tudi po svetu cenijo ljudje torej prav tiste literarne velike kakor mi na Gorenjskem. — Samo »Indijanca« Karla Maya pogrešamo v tem seznamu. Pri nas pa sili zelo v ospredje.

Zanimivo je primerjati število prevodov v posameznih deželah. Predvsem: Jugoslavija je s 738 prevodi na 12. mestu — takoj za ZDA, kjer je izšlo le 818 prevodov. Ta številka se nam zdi ubupno majhna v primeri z ono v SZ (4282), vendar ne smemo pozabiti na številne narodnosti, ki žive na velikanskem ozemlju SZ. Več prevodov kot pri nas je izšlo še v Nemčiji, Franciji, CSR, Italiji, na Japonskem, Nizozemskem, Poljskem, v Španiji in na Švedskem.

Dela ameriškega zunanega ministra Dullesa so prevedli v šest tujih jezikov (torej niti v vse je-

PREMIERA NA DOVJEM

„Kaj pa je to - gledališče?“

Tako naivno-premeteno vprašuje stara liška grča Josina v komediji Pera Budaka Klobčič. Budak je med Slovenci znan in priljubljen avtor; vtisnil se nam je v spomin zlasti pri Metežu, ki ga je pred leti izdala v knjižni obliki založba Obzorja. In medtem ko v Metežu zaživi z ljudmi vred tudi pokrajina pred nami, v Klobčiču skoraj ni sledu o njej. Tu imamo opraviti samo z ljudmi. Pa Lika? Trdi kamen, na katerem so zrasli ti ljudje, ki na njem žive — ali ga res ni nikjer čutili?

Na to vprašanje lahko odgovori samo uprizoritev. In tista, ki jo je v soboto, 24. maja, pokazala igral-ska družina kulturno-umetniškega društva »Jaka Rabič« na Dovjem, se je temu vprašanju raje izognila. Režiser (France Gaber) se je iz previdnosti kočljivemu liškemu ambientu približal samo v kostimaciji in postavil predstavo v »kjerkoli« prostor, zato pa se je naslonil predvsem na dogajanje in dialog. Dramaturška zgradba komedije je dobra in dialog duhoviti; oboje včasih že nevarno sili v burko. In tudi režija je včasih že dvomljivo korakala ob tem nevarnem robu, vendar se ji je vedno — razen v enem samem primeru — posrečilo rešiti na trdna tla komedije.

Najzahtevnejšo vlogo Josine, bistrega liškega kmeta, pomirjevalca zdrah in žrtve nesporazumov, je odlično zaigral Rudi Mandič kot gost. S svojim naravnim hu-

morjem in smislom za pravo mero je dosegel, da je dejanje potekalo gladko in je uprizoritev ves čas ostala na dostojni višini. V svoji ženi Antuši (Silva Abruč) je dobil popolnoma enakovredno partnerico. Ta dva sta dajala takt predstavi in s svojim intimnim, prisrčnim in sproščenim igranjem pripomogla, da je igra v celoti resnično uspela.

Tetka Roža (Pavla Bergant) je bila zelo posrečena v prizorih s svojim snubcem Mijatom (Ivo Rabič). Zmotnega »amerikanca«-ženinca je zaigral Pavel Lotrič, Nada Kosmačeva pa njegovo poznejšo nevesto. Skoda, da je nadarjeni Živko Lakota s svojo stransko vlogo ostal v senci »velike«. Tudi ostali igralci so se lepo vživeli v svoje vloge.

Pri funkcionalni sceni (Jože Zorman) je nekoliko motil gostilniški portal z okencem, ki bi bilo dovolj veliko za kopalnico, ni pa ustrezala tujski sobi. Večjo skrb bi morali igralci in režiser posvetiti jeziku. Slišati je bilo vse variante od dialektov pa tja do pogovorne-ga jezika in zborne izreke. In še majhen pravopisni spodrsilaj: originalni naslov komedije Klupko (ne Klopko) pomeni Klobčič (in ne Klopčič — majhen klop, zajedavec) in pomeni neštevilne zapletljave, s katerimi se v delu srečamo.

Vso težo predstave je nosila mladina. In če bi bila uprizoritev samo povprečna — pa ni bila —, bi že samo to otehtalo vse slabe strani. Skoraj vsem igralcem se je poznalo, da so morali delati v naglici in da bi ustvarili bolj izdelane like, če bi imeli več časa. Resnično bi bilo škoda, da tako sposobni igralci in igralko ne bi pokazali vsega, kar zmorejo, v komadu, za katerega bi imeli dovolj časa. Njihove kreacije v Klobčiču zagotavljajo res popoln uspeh.

Na koncu še vprašanje publiki: Ali se vam ne zdi, dragi vaščani, da so ti mladi ljudje za ves svoj trud, za vse prečute večere in noči, zaslužili vsaj skromen — aplavz? Malo nerodno je, če se dve uri sproščeno smeje več kot 200 ljudi, ploska pa jih na koncu le nekaj. J. S.

filmi, ki jih gledamo

PUSTOLOVŠČINE V BURMI

je ameriški film, ki ga je za producenta Warner Bros posnel režiser Raoul Walsh. Na filmski trak so posneli zgodbo, ki zelo zgovorno, ne da bi skušala prikriti grozljivo resnico o vojni, pripoveduje o diverzantski akciji med II. svetovno vojno v Burmi. — Skupina ameriških padalcev se potem, ko je uničila japonsko radar-sko postajo, vrača v svoje oporišče. Na poti proti cilju pa morajo padalci premagati vrsto nadčloveških naporov, ki postanejo še posebno neznosni, ko zaradi napada Japoncev izgube zvezo z radijsko postajo. Džungla, lakota, mrzlica, izčrpanost, redčijo vrste padalcev. V oporišče se vrne le enajst mož; vendar pa njihova hrabrost in žrtve niso bile zaman. To je začetek zavezniške ofenzive.

V čem je namen filma? Ne-

dvomno v propagandi. Ta pa žal filmsko zgodbo zavaja v tendencioznost, ki razgalja vse grozote pobijanja in klanja tako neposredno in iskreno, da se gledalec nehoti zgrozi. Posamezni prizori izven resne pustolovske, vendar pa je v vsej zgodbi preveč tragike, da bi zaslužila naslov »pustolovščine«.

Kaj pa umetniška plat filma. Ta je utajena in hkrati izpovedana v človeku, ki v neenakem boju s sovražnikom in zahrbtno džunglo živi in hkrati umira. — Glavna vloga — komandant skupine, je bila poverjena Errolu Flynnu, ki je izoblikoval topel lik človeka - borca, osebnost, ki je gledalec ne pozablja čez noč. Vsekakor pa je imel ta renomirani igralec, ki ga poznamo predvsem kot nepremagljivega lju-bimca, to pot z izbiro vloge več sreče.

aa

Ob koncu gledališke sezone v Kamniku

DKPD »Solidarnost« v Kamniku je zaključilo letošnjo sezono z uprizoritvijo Tiemayerjeve

drame »Mladost pred sodiščem«. V okviru dramskega in režiser-skega tečaja, ki je trajal od decembra, je igro režiral tov. Ciril Bergelez. Pod njegovo spret-no roko je dejanje zaživelo na odru v vsej tragični resničnosti. Igralci so dobro obvladali dikcijo in prostor, le škoda, da režiser ni upošteval pomanjkljivosti odra, ki dogajanja v ozadju scene kaj slabo posreduje poslušalcem v sredini dvorane. Tako je v nekaterih prizorih, ko igralci ne govorijo obrnjeni proti dvorani, beseda zbledela in gledalci niso teksta v celoti slišali. Režiserja, ki je prvič na odru, bi morali prireditelji opozoriti na te pomanjkljivosti, ki jih sam pač ne more vnaprej vedeti.

Občinstvo, ki je v lepem številu napolnilo dvorano, je igro sprejelo s toplim in dolgotrajnim odobravanjem, kar je režiserju in igralcem lepo priznanje. Miren in dostojanstven je bil v vlogi sodnika Dušan Osredkar. Prav tako je bila zelo prepričljiva igra Mare Rotove v vlogi nadzornice. Dobro sta odigrala vlogi razdvojenih in tragično prizadetih zakoncev Zdenka Malovrhova in Oto Fink, medtem ko je Ela Vidičeva z vloge stare Marije podala eno svojih najboljših kreacij. Mladinsko trojko, ki je zaradi zločina stala pred sodiščem, so podali Tina Skorjančeva, Tone Ipavec in Silvo Balantič. Težko bi našel za te vloge boljše igralce, kot so ti trije najmlajši člani igral-ske družine »Solidarnosti«. Upra-

vičili so zaupanje režiserja in navdušili občinstvo. V manjših vlogah sta nastopila še Jože Brezovnik in Franc Časl. Igro »Mladost pred sodiščem« lahko postavi »Solidarnost« med svoje najboljše uprizoritve v zadnjih letih.

Za zaključek dramskega tečaja, ki ga je obiskovalo 30 mladih igralcev iz kamniškega okolišja, je bila v petek zvečer v dvorani Doma akademija z nekaterimi točkami iz obširnega naštudiranega programa. Med recitacijami sta bila posebno učinkovita zborna recitacija Askerčevega »Kronanja v Zagrebu« in predvajanje Prešerno-

Koncert mladih na Jesenicah

V okviru letošnjega jeseniškega mladinskega festivala je bil prirejen tudi koncert gojencev jeseniške glasbene šole in pevcev jeseniške gimnazije. V petek zvečer je mladina tesno zasedla dvorano jeseniškega gledališča; zategadelj lahko brez zadrege trdimo, da je bil koncert gojencev glasbene šole ter pionirskega pevskega zbora gimnazije najštevilnejše obiskana prireditev med vsemi prireditvami letošnjega jeseniškega mladinskega festivala. Pa ne samo mladina, tudi starši in predvsem prosvetni delavci so pokazali za tokratni koncert, s katerim so mladi jeseniški glasbeniki dostojno počastili 66. rojstni dan predsednika Tita, izredno zanimanje.

V prvem delu so nastopili v pionirski pevski zbor jeseniške gimnazije. Zapel je tri pesmi in z nastopom dokazal, da bi takšno vokalno telo lahko obstajalo na jeseniški gimnaziji že prejšnja leta; med pionirji je namreč dobrega glasovnega materiala na pretek. Sledil je nastop mladinskega orkestra glasbene šole. Ta, kakor tudi nastopi pevcev-solistov, so bili zelo kvalitetni. V zadnjem delu koncerta pa se je predstavil pionirski pevski zbor ob spremljavi mladinskega orkestra z Gobčevo pesmijo »Koleda«. Tu pa je dosegel koncert svoj višek. Nedvomno pa je bil tokratni nastop mladih glasbenikov in pevcev dostojna počastitev Dneva mladosti, hkrati pa je služil kot zgovoren prikaz dela in uspehov obseh učnih zavodov, na katera so lahko Jesenice upravičeno ponosne. U.

Radovljiska mladina na Dan mladosti

Na večer pred Dnevom mladosti je bila v dvorani kina v Radovljici svečana akademija.

Pred polno dvorano poslušalcev so se na okusno okrašenem odru v dveh urah zvrstili pevski in citraški zbori ter deklamatorji. To pot so nastopili z dvema deklamacijama tudi gojenci otroškega vrtca iz Radovljice. Za njimi pa so pionirji prvega razreda radovljiske osemletke nastopili s skupinskim prizorčkom.

Težišče programa pa je bilo na pevskih točkah. Nastopili so kar trije pevski zbori obeh osemletk iz Radovljice, vsi pod vodstvom pevovodje tov. Antona Dolinskega. Med temi zbori se je posebno odlikoval mladinski pevski zbor, ki je na mah osvojil poslušalce. Med narodnimi in umetniški pesmimi je bila najlepše izvajana pesem »Ob večerni ur«.

Med ostalimi točkami programa moram posebej omeniti nastop folklorne skupine pionirjev s I. osemletke v Radovljici, ki so zaplesali nekaj gorenjskih plesov. Ne smemo pozabiti tudi deklamacij učen-ke Radojke Balut in pripadnika Jugoslovanske ljudske armade.

Posebno presenečenje pa nam je ob koncu akademije pripravila tamburaška skupina iz Ljubnega, ki je vse prisotne razvedrila z vrsto narodnih in partizanskih pesmi. N. R.

Prisrčno in lepo...

Terenski odbor RK Ukova na Jesenicah je na večer pred Dnevom mladosti priredil akademijo v delavskem domu na Jesenicah. Nastopali so cicibani, pionirji, mladinci, odrasli in celo upokojeenci, ki prebivajo na terenu Ukova. — Program, ki je bil po izboru zelo pester in vsebinsko prisrčen, je

bil dokaj kvalitetno izvajan. Posebnega priznanja so bili deležni najmlajši, pa tudi najstarejši, t. j. upokojeenci s svojim instrumentalnim kvartetom. Kaže, da je tudi po prirejanju podobnih prireditev terenski odbor RK Ukova na Jesenicah najdelavnejši in lahko služi za zgled drugim. U.

Z Miklovo Zalo zaključili sezono

V soboto, 17. maja je gledališče DPD »Svoboda« iz Škofje Loke s premiero Miklove Zale zaključilo letošnjo sezono. Zaradi objektivnih težav, predvsem pa zaradi pomanjkanja požrtvovalnih igralcev letošnja sezona ni bila tako bogata, kot so pričakovali abonenti, saj so dobili namesto šestih le tri premiere (gimnazijci »Čudovite pustolovščine«) in »Miklovo Zalo«, ki so jo nameravali uprizoriti že za konec lanske sezone. Ker pa se je zdelo režiserju, da bi premiera spomladi ne bila obiskana, jo je odložil na jesen, pa se je zopet raztegnila na pomlad.

Miklovo Zalo so zadnjič igrali v Škofji Loki pred 25. leti. Zanimivo je, da je Rozi Carmanova igrala tokrat mater Serjanico, medtem ko je igrala pred 25 leti

Zalo. Z njo so nastopili še nekateri starejši igralci takratne predstave Pepe Guzelj, Janko Trdina itd.

Režiser France Finžgar je vložil mnogo truda v delo, sam je z Jankom Trdino zasnoval tudi sceno in priredil tekst po Žižkovici »Miklovi Zali« in po povesti dr. Jakoba Sketa. Razen novih igralcev, predvsem iz vrst vaje-niške mladine, je režiser pritegnil tudi nekatere najboljše loške igralce. Pričakovanja so delujočih niso razočarala. »Miklova Zala« je po 25. letih pritegnila mnogo hvaležnih gledalcev, ki so s hvaležnimi priznanjem nagradili požrtvovalne igralce in režiserja za njihov trud, saj so delo pripravljali več kot tri mesece. K. J.

Fran Tratnik: MATI

vega »Rošlina in Verjanka«, ki ga je podal Franc Časl. Med dramatskimi prizori je treba posebej pohvaliti izvrsten nastop Jožeta Brezovnika v igri Dva bregova. Z izbranim programom bodo mladi igralci lahko gostovali pri graditeljih avtoceste na Dolenjskem. Z.

IZ KRANJSKE KONCERTNE KRONIKE

Pred kratkim so bili gojenci Glasbene šole iz Kranja v gosteh pri trboveljski glasbeni šoli, zdaj pa bo ta vrnila obisk, ki bo hkrati povezan z glasbenim nastopom gojencev tega zavoda. Koncert bo v soboto, 31. maja ob 19. uri v Prešernovem gledališču. Nastopilo bo 40 gojencev iz oddelkov za klavir, godala, trobila in solo petje. Se posebej zanimivo pa utegne biti srečanje s tremi instrumentalnimi sestavi, in sicer z godalnim orkestrom glasbene šole, z godalnim kvintetom in s klavirskim kvintetom. S.

S slikarske razstave v Kranju

France Pavlovce: KRAJINA (olje)

V petek, 23. maja je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev II. razstave muzejskih predmetov iz zbirke gorenjskih ljubiteljev. Medtem ko je prva tovrstna razstava prikazovala numizmatiko, folkloro, umetnostno obrt in kulturno - zgodovinske predmete, je tokratna razstava omejena zgolj na likovno umetnost. Razstavljena so originalna dela nekaterih znanih slovenskih likovnih ustvarjalcev. Zastopani so Matija Jama, Matjež Sternani, France Pavlovce, Fran Tratnik, Jurij Šubic, Janez Šubic, Ivan Franke, M. Gaspari in I. G. D. Grossmair. Posebno za-

nimiva so dela Layerjevega nasledstva iz prve polovice in sredine 19. stoletja in pa dela neznanih slikarjev iz 18. in 19. stoletja. Večina del iz druge skupine je religiozne vsebine.

Namen teh razstav, ki jih s svojimi zbirkami omogočajo ljubitelji z Gorenjske, je predvsem ta, da se občinstvu posreduje tudi razne redkosti, ki jih druge razstave ne morejo posredovati.

Razstava je v zgornjih prostorih muzeja in bo odprta predvidoma do 10. junija.

MLADA RAST

Po praznovanju

V nedeljo je praznoval naš ljubljani maršal Tito svoj 66. rojstni dan. Ker nas ima maršal Tito zelo rad, je ta dan posvetil nam pionirjem. Na dan mladosti se je vsa jugoslovanska mladina pripravljala skoraj dva meseca. Na vseh šolah in po vseh krajih je mladina tekmovala v športu in prirejala razne proslave. Tudi v Kranju je bilo izvedenih mnogo tekmovanj in praznovanj. Tudi mi smo priredili lepo proslavo, po proslavi pa smo odšli na športno igrišče Triglav, kjer smo tekmovali z učenci drugih šol. Doživeli smo

poraz, kar nam bo pa samo vzpodbuda za nadaljnje delo. V nedeljo pa je bilo v Majdičevem logu rajanje. Zbralo se je mnogo pionirjev in mladincev, ki so se zabavali ves popoldan. V Beogradu pa je v nedeljo popoldne sprejel maršal Tito štafeto, ki mu je izročila lepe pozdrave in pristrčno voščilo vseh prebivalcev Jugoslavije za rojstni dan. Na letošnje praznovanje Dneva mladosti je padla senca, ker je ravno v zadnjih dneh praznovanja umrl naš državnik Djuro Salaj.

Balderman Aljoša, učenka 5. razr.

ALI ŽE VESTE...

...da je že nekaj tednov odprta v glavnem mestu Belgije, Bruslju, svetovna razstava. Na tej razstavi je zastopana tudi naša država. V krasnem razstavnem paviljonu vidimo prikazane gospodarske možnosti naše države. Razstavljamo predvsem bogastvo naših rud, les, prikazano pa je tudi izkoriščanje vodne energije in gospodarsko sodelovanje z drugimi državami. Največjo pozornost obiskovalcev, ki prihajajo iz vseh delov zemeljske celine, pa vzbujajo umetniška dela slikarjev in kiparjev ter razstavljene fotografije, ki prikazujejo naša najbolj znana letovišča in turistične kraje.

...da se bo pridružila velikim elektrarnam na reki Dravi, to je elektrarnam v Vuhredu, Vuzenici, Ožboltu, Dravogradu, Fali in na Mariborskem otoku nova velikanica, ki jo bodo začeli graditi blizu vasi Hajdoše, ki leži na Ptujem polju. Nova hidrocentrala bo proizvajala okoli 300 milijonov kilovatnih ur na leto.

...da so se mladinci: Vlado Kobe, Zvone Bečaj, Janko Plut ter Tone Muc, vsi doma iz črnomajške občine, ponovno vrtni delat na avto cesti. Ti mladinci so se javili že v prvo brigado, navdušenje nad življenjem in delom v mladinski brigadi jih je tako prevzelo, da so se javili sedaj ponovno na avtostrado.

...da je kmet Dušan Dragomirovič iz vasi Prahovo nedavno ujel z golimi rokami veliko ribo. Ko je šel pred dnevi ob Donavi, je opazil, da se premetava v vodi blizu obrežja velik som. Hitro je sezul čevlje in zabredel v vodo. Zagrabil je žival za škрге in hotel soma izvleči iz vode. Seje tedaj pa je opazil, da je žival hudo velika in bi mož, ko je vlačil velikana iz vode kmalu sam utonil. Pozneje so ugotovili, da je som bil dolg nad dva metra in je tehtal nad 70 kilogramov.

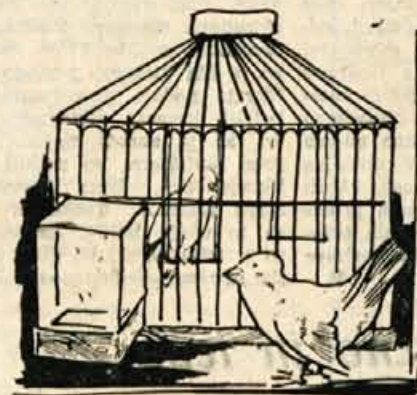
...da ima mladinec Radoslav Simonovič iz vasi Strejina, blizu znanega letovišča Makarska izreden spomin. Na pamet vam lahko pove nad 500 daljših in krajših narodnih pesmi. Če bi hotel mladi guslar vam te pesmi odpeti ob spremljanju gusel, bi to trajalo celih štirinajst dni.

Pele:

Vrabček in kanarček

Pod oknom je visela kletka s kanarčkom. Z neba so žareli prvi žarki pomladnega sonca in kanarček se je grel v zlati toploti. V ozkem prostoru je z male gugalnice skakljaj na koritce in z njo. To je neutrudno ponavljal in od časa do časa žvrgolel.

Na vrtu, ob oknu, je na veji še golega kostanja sedel vrabec. Ni bilo prvič, da je priletel na ta kraj. Dan za dnem je prihajal na kostanj ob oknu, se vsedel na vejo in poželjivo gledal v kanarčkovo kletko. Vrabec je bil lačen, kajti bilo je zgodaj pomladi, ko si je narava komaj pričela nadevati pomladno oblačilo, in

UGANKA

MAGIČNI KVADRAT

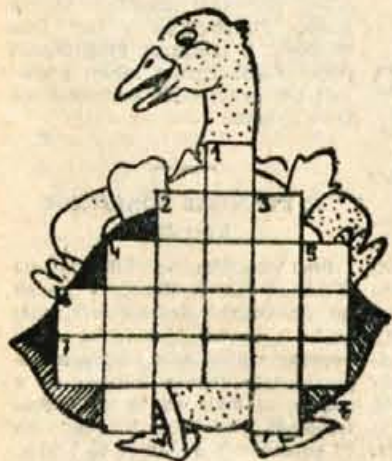
A A A A A
A A A A C
C D E I I
M M N N R
R R R V V

Besede pomenijo: igra, ravnina, prednik Madžarov, mesec, žensko ime.

Rešitev: dama, maj, marec.

KRIŽANKA: G O S

Vodoravno: 2. domača žival, 4. športno orodje, 7. starogrška državnica na Peloponezu.

Navpično: 1. slovensko obmorsko mesto, 2. gozdni sadež, 3. telovadne vaje, 4. čedne, 5. pojav na železu, 6. žumnika.

Rešitev: k. gos, lopar, žebelj, šparta, v. goreča sramota? Mamica: »Drave, ki jih kadi naš očka!«

hrane je bilo še bore malo. Tam pa, v kanarčkovi kletki je bilo vsega dovolj: polno koritce slastnega prosa, peresce sočne solate in kosček belega sladkorja; tudi bistre sveže vode ni nikoli manjkalo. Kanarček je jedel in pil po mili volji ter se grel na soncu.

Nekega jutra se je vrabec spustil na okno in pričel razgovor s kanarčkom.

»Tebi je dobro, brat,« je dejal, »brez skrbi živiš pri polni skledi. Ne poznaš gladi niti hudega mraza. Koliko si srečnejši od mene, ki stradam in mrzujem vso zimo ter sem srečen, če tu pa tam najdem kako drobtinico.«

»Nikar, dragi brat, ne govori tega,« je odvrnil kanarček. »Res je, da mi ni treba stradati niti zmrzovati, vendar bi prav rad zamenjal s teboj. Videl si mojo polno

ZA SMEH

DOBRA TOLAŽBA

Mraz nas že malo vznemirja in megla se vleče po vseh kotih in povsod je gripe dovolj. Pa tudi naš Mihec je obolel, vrat ga boli in joka. Pa ga tolaži dobra sestra: »Nič ne maraj, Mihec. Misli si, kako bi te šele bolelo, če bi bil žirafa!«

KAJ JE SRAMOTA?

Mimica odloži knjigo, ki jo je brala in povpraša mamico: »Mama, kaj pa je to — goreča sramota?«

Mamica: »Drave, ki jih kadi naš očka!«

V davnih časih je živel v Srednjem kraljestvu star dober mož s hčerko edinko. Bila je lepa in ubogljiva in očjo je ljubil iz vsega srca.

Zgodilo se je, da je moral mož na dolgo potovanje in deklica je ostala sama. Imela pa je tovariša — plemenitega belega konjčca. Skrbela je zanj in žrebca jo je vzbujal ter se privadil na vsakodnevne obiske svoje lepe gospodarice.

Nekoč mu je dejala: »Dragi konjič, ko bi mogel najti mojega očeta in mu naročiti naj pride domov? Če to storiš, potem se s Teboj poročim!«

Konjič je ob teh besedah sklonil glavo ter s prednjimi nogami grebel v tla, kot da bi razumel dekličine besede.

Potem je vrv, s katero je bil privezan k jaslom, tako nategnil, da se je pretrgala in odvihral iz hleva.

Tekel je, dokler ni prišel do mesta, v katerem je stanoval dekličin oče. Ko je ta uzrl svojega konjčca, se ga je silno razveselil, ga zajahal in oddirjal z njim proti domu.

Deklica je bila očetovega povratka zelo vesela. Pozabila pa je na svojo obljubo. In kadar jo je konjič ugledal, je pričel grebsti z nogami po tleh, kot da bi jo hotel spomniti na njene besede.

Konjičovo vedenje je očeta močno presenečalo. Povprašal je hčerko in ta se je spomnila obljube, ki jo je bila dala konjiču ter vse povedala očetu. Oče se je silno vznemirjal; vzel je lok in puščico ter ustrelil belega konjčca.

»Nikomur ne smeš povedati,« je ukazal hčerki. »Ljudje bi si lahko mislili slabe reči o naju.« Odrj je konja, posušil njegovo kožo na soncu in se zopet odpravil na pot.

Deklica je ostala sama. Nekega dne se je sprehajala po vrtu. Ko je zagledala tam konjevo kožo, jo je nejevoljno sunila z nogo ter rekla: »Neumna žival — kako si se mogla zaljubiti v človeško bitje!«

Komaj je izgovorila te besede, se je konjeva koža nenadoma premaknila. Ovila se je okoli deklice ter jo v rahlem vrtincu dvignila v zrak.

Pravijo, da je bil to mrtvi konj. Odnesele je deklico v gozd na neko drevo

in tukaj zavita v konjevo kožo, se je deklica počasi spremenila v sviloprejkico — prvo sviloprejkico na zemlji.

Kitajska pravljica:

Prev. M. Š.

Iz ječe Ti pišem, mama...

Bliza se noč. Lačna sem. Nikogar ni, ki bi mi pomagal. Kako težko je včasih živeti...

Vem, da bi mi bilo takoj laže, če bi bila Ti ob meni, mati. Ti si edina, ki me znaš potolažiti, ti si edina, ki razumeš svojega otroka.

Glej! Odleglo mi je! Saj sem vendar pri Tebi. Kaj bi se žalostila, saj sem v mislih pri Tebi!

Kako lepo je bilo včasih. Bila sem že majhna, vendar so mi nekateri dogodki ostali globoko v spominu. Najbolj se spominjam Tvoje dobrote. Spremljala me je povsod. Ko sem takrat uživala Tvojo ljubezen, je nisem čutila. Misliha sem samo nase. Nikdar mi ni prišlo na misel, da kdaj trpiš. Zdaj Te razumem, mama. Rada bi Ti pomagala. A mrzli železni okovi me ne puste odotod...

Le pesem mi je ostala zvesta. Vrača me k Tebi in mi je laže...

Mama, ne jokaj več. Prišel bo dan rešitve. Posijalo bo toplo sonce svobode. Vrnila se bom k Tebi in spet bo lepo kakor včasih. Dotlej Te priporočam zemlji, naši materi. Varuje naj Te pred sovražniki do mojega prihoda.

Petek Hedvika,

učenka VI. razr. osemletke v Preddvoru

Mali hišni svet

Mi že imamo mali hišni svet, na dvorišču in v hiši, vsepovsod je red. Pionirji skupaj se igramo, radi se imamo.

Na dvorišču in vsepovsod pobiramo papirčke in nesnago vso, pa nič se ne pripravimo. Mi prijateljičji smo vsi zares, ob praznikih zakurimo še kres.

Mi smo mali hišni svet, v hiši mora biti red!

Hafner Nataša, učenka 3. razr.

Nagajivka

Naša Metka se kislo drži, rada prodala solzice bi tri, pa jih ni, pa jih ni.

Holadri, Metka, hočeš Medvedko, bosta plesala polko solzice? Pa se je Metka brž zasmejala, polko pa bosta jutri plesala, ko se nabere spet kaj solzic.

Teta Darina

Kako se naučim igrati šah?

Č) Rubinsteinova obramba

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—c6, 3. Lf1—b5, a7—a6, 4. Lb5—a4, Sg8—f6, 5. 0—0, d7—d6, 6. d2—d4, b7—b5, 7. d4×e5, d6×e5, 8. Dd1×d8+, Sc6×d8, 9. La4—b3, Lf8—d6 (dobro je tudi 9... Sf6—d7, 10. a2—a4, b5—b4 z enako igro), 10. Tf1—e1, Lc8—e6, 11. c2—c3, Sf6—d7 — črni je izenačil pozicijo.

d) Riga-varianta

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—c6, 3. Lf1—c5, a7—a6, 4. Lb5—a4, Sg8—f6, 5. 0—0, Sf6×e4 (bolj solidno nadaljevanje je Lf8—e7!), 6. d2—d4, b7—u5!, 7. La4—b3, d7—d5!, 8. d4×e5, Lc8—e6, 9. c2—c3, Lf8—e7 (lahko tudi Lf8—c5), 10. Sb1—d2, 0—0, 11. Lb3—c2, f7—f5 (slabše je Se4×d2 z nadaljevanjem 12. Dd1×d2, f7—f5, 13. e5×f6, Le7×f6, 14. Sf3—g5, Lf6×g5, 15. Dd2×g5 itd.), 12. e5×f6 e. p., Se4×f6, 13. Sc2—b3!, Le6—g4, 14. Dd1—d3! in črni ima precej težav, če hoče uspešno preprečiti vse pretnje belega.

ŠPANSKA IGRA BREZ POTEZE 3... a7—a6

Obramba v španski igri brez 3... a7—a6, torej brez prednosti, ki jo daje ta poteza, v zadnjem času v turnirski praksi ne srečamo več. Kljub temu pa si oglejmo, zakaj so šahovski mojstri opustili špansko igro brez

tretje poteze črnega a7—a6. Često črni igra kot v prejšnji variantah, pozicija na šahovnici pa je drugačna le toliko, ker črni ni igral a7—a6, beli pa Lb5—a4. Obramb brez 3... a7—a6 je precej, vendar pa le za nekatere meni šahovska teorija, da so kolikor toliko dobre.

a) Steinltzova obramba

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—c6, 3. Lf1—b5, d7—d6, 4. d2—d4 (Najbolje!), Lc8—d7, 5. Sb1—c3, Sg8—f6, 6. Lb5×c6! (s to potezo beli prisili črnega, da ho moral igrati e5×d4 in si s tem še bolj oslabil položaj v središču), Ld7×c6, 7. Dd1—d3!, Sf6—d7, 8. Lc1—e3, e5×d4, 9. Le3×d4 — beli stoji bolje.

b) Obramba z 3... Sg8—f6

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—c6, 3. Lf1—b5, Sg8—f6, 4. 0—0 (Najbolje!) Vse ostale poteze: d2—d3, d2—d4, Dd1—e2, Sb1—c3, so slabše), Sf6×e4, 5. d2—d4, Se4—d6, 6. Lb5—a4, e5—e4, 7. Tf1—e1, Lf8—e7, 8. Sf3—e5, 0—0, 9. Sb1—c3, Sd6—f5 (slabše je Le7—g5), 10. Lc1—e3, Sc6×e5, 11. d4×d5, d7—d6, 12. Le3—f4, e4—e3!, 13. f2×e3, d6×e5, 14. Lf4×e5, Dd8×d1, 15. Ta1—d1, Le7—c5, 16. Le5—d4, Lc5—b6 — z enakimi možnostmi nadaljevanja.

In zdaj si za konec našega razgovora o španski otvoritvi oglejmo še dve zanimivi partiji:

DR. ALJEHIN : BOGOLJUBOW — Petersburg 1913:

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—c6, 3. Lf1—b5, Lf8—c5, 4. c2—c3!, Sg8—e7 (vsekakor je na tem mestu bolje Sg8—f6), 5. d2—d4, e5×d4, 6. c3×d4, Lc5—h4+, 7. Lc1—d2, Lb4×d2+, 8. Dd1×d2!, a7—a6, 9. Lb5—a4, d7—d5, 10. e4×d5, Dd8×d5, 11. Sb1—c3, Dd5—e6+, 12. Ke1—f1, De6—c4+, 13. Kf1—g1, 0—0, 14. d4—d5, Tf8—d8! (bolje bi bilo Sc6—a5), 15. Dd2—e1!, Lc8—g4, 16. La4—b3, De4—f4, 17. d5×c6, Lg4×f3, 18. De1×e7, Lf3×c6, 19. h2—h4? (s to potezo je hotel napravil vso prednost, ki jo je že imel in če bi namesto te poteze igral Sc3—e2!, bi kaj hitro odločil vprašanje izida partije, toda...), Td8—d2, 20. Ta1—f1, Ta8—e8, 21. De7—g5, Td2×f2!, 22. Lb3×f7+, Kf8—h8, 23. Tf1—d1, Df4×f7, 24. Td1—d2, h7—h6, 25. Td2×f2, Te8—e1+, 26. Kg1—h2, Df7×f2, 27. Dg5—g4, Lc6×g2! in beli se je vdal.

NIMCOVIČ : NEKI AMATER — Pernavi 1910:

1. e2—e4, e7—e5, 2. Sg1—f3, Sb8—cb, 3. Lf1—b5, Sg8—f6, 4. 0—0, d7—d6 (na tem mestu bi moral črni vsekakor igrati Sf6×e4), 5. d2—d4, Sf6×e4! (Prepozno in sedaj je ta poteza že prav zelo slabaj), 6. d4—d5!, a7—a6, 7. Lb5—d3, Se4—f6, 8. d5×c6, e5—e4, 9. Tf1—e1, d6—d5, 10. Ld3—e2!, e4×f3? (črni se je vjel v zanko, ki mu jo je postavil velemojster), 11. cb×b7!, Lc8×b7, 12. Lc5—b5 mat.

FaBo

V TEDNU USMERJANJA MLADINE V POKLICE

KAMEN
spotikeDAJMO HIŠI
LEPSO PODOBO!

Nikar ne mislite, da so divjali okrog te hiše poulični boji! To je le tista nevšečna hiša v Hotemožah pri Kranju, ki sili s svojim vogalom na cesto in zastira že tako in tako nepregleden ovinek. Da

K. F.

je ta hiša zakrivila že nekaj hudih prometnih nesreč, menda ni treba posebej ponavljati. Ker hiše ni moč umakniti s ceste, bi vsaj vogal hiše, kamor pogosto zadevajo motorna in vprežna vozila, »obtesali« za kakšnih 20 cm. Hiša zares ne nudi posebno privlačnega pogleda.

beležka

KOT DA BI NALASČ JEZILI
LJUDI

Poslovanja, kakršno je na Okr. zavodu za socialno zavarovanje v Kranju, sploh ne razumem več. Sem 66% invalid (bolezenski) ter prejemam oziroma bi moral prejemati mesečno po 2700 dinarjev invalidnine. Po predpisih moram vsako leto na pregled pred komisijo in tako je bilo tudi letos. Dne 27. marca mi je komisija priznala invalidnost še za eno leto. Prejemati bi moral torej invalidnino še naprej, z njo pa tudi otroške doklade. Ker nisem prejel niti enega niti drugega za april, pa tudi ne za maj, sem urgiral na OZSZ trikrat, zadnjikrat celo s priporočenim pismom, vendar brez uspeha. Niti odgovora na pisma nisem prejel, kaj šele invalidnino in otroške doklade. Zglašil sem se nato osebno na OZSZ, pa so ugotovili, da takrat niso bile uradne ure, v ostalem pa, če imam kaj povedati, da naj jim pišem. Kaj zdaj? Če urgira pisмено, gre urgencia menda v koš, če urgira osebno, te odpravijo z raznimi izgovori.

Verjamem, da je velika večina uslužbencev Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju vestna pri delu, vse pa kaže, da so med njimi tudi posamezniki, ki s svojim birokratskim odnosom do strank nalašč spravljajo ljudi v slabo voljo. Smatram, da bi bilo treba takim ljudem, ki kvirajo ugled zavoda, ostro stopiti na prste in jih zamenjati z vestnejšimi uslužbenci.

ZAKAJ PRIMANJKUJE VODE
V STRAŽIŠČU?

V četrtek, 22. maja, sem šel zjutraj ob četrtna šestu uro po Kalvariji mimo hiše št. 70. Zraven te hiše, ob cesti, zida nekdo novo hišo. Na prostor si je napeljal vodovod tako, da štrli iz zemlje ukrivljena cev, ob njej pa železen sod. Ko sem šel mimo, je iz cevi tekla voda z vso močjo. Daleč okoli cevi je bilo vse mokro, znak, da je bila pipa precej dolgo odprta, če ne vso noč. Istega dne ob devetih dopoldne je v Stražišču manjkalo vode.

Ali ni to brezbrzičnost do skupnosti? In verjetno bo v Stražišču še več podobnih primerov, ki bi jih bilo vredno zasledovati in kaznovati.

E. L.

Poklicni interesi in izbira poklica

S psihološke strani označujejo človekovo osebnost med drugim tudi poklicni interesi, saj usmerjajo človeka na zanj izredno pomembnem življenjskem področju.

Po mnenju mnogih psihologov je poklicni interes relativno trajno nagnjenje (usmerjenost) k opravljanju tega ali onega poklica ob občutku ugodja na osnovi posameznikovega lastnega vrednotenja.

Na nastanek poklicnih interesov vplivajo deloma prirojena razpoložnost, deloma, in to predvsem, pa okolje in zavestna vzgoja. Zato se v poklicnih interesih posameznikov kaže družbena zavest razreda in dobe.

Naš čustveni odnos do poklica se ravna po poznanju poklicnega dela in pogojev tega dela. Če naj človek dela in si pridobiva izkušnje, mora za svoje delo imeti zanimanje, veselje. Tega zanimanja in veselja se navadno dobro zave-

damo in ga poznamo. Pri starejših ljudeh je to zanimanje in veselje ustaljeno, medtem ko je pri mladini v mnogih primerih sicer zelo goreče, vendar neuravnovešeno in zato nestalno. To zanimanje tudi dostikrat ni vezano na vse delo, temveč le na posamezna opravila v zelenem poklicu, predvsem seveda na prijetnejša, ki jih radi opravljamo, medtem ko se izogibamo neprijetnih opravil.

Opazamo tedaj, da vodi izbira poklica samo na podlagi zanimanja in veselja, brez realne ocenitve lastnih zmognosti in izkušenj, zelo pogosto do neuspeha. Za uspeh v kateremkoli poklicnem delu so tedaj potrebni trije činitelji, namreč zmognost, izkušnja (empirija) in zanimanje.

Pri sprejemanju vajencev so pokazali rezultati, da je šele trojica naštetih faktorjev skupaj dala zadovoljive uspehe in zadovoljstvo v poklicu, medtem ko je izbira poklica, opravljena samo na podlagi želja, dostikrat zgrešena in neuspešna.

V vsakdanji praksi smo preveč nagnjeni k pojmovanju, da se ti trije činitelji med seboj nadomeščajo, namesto k edino točnemu in

pravilnemu, da se med seboj vežejo in dopolnjujejo. Pogosto nas na primer zanima poklic, za katerega nimamo zadosti zmognosti ali znanja, pa smo mnenja, da bosta »dobra volja« in veselje nadomestila pomanjkljive zmognosti in znanja. Zgodi se, da imamo za kak poklic sicer vse pogoje, to je izrazite zmognosti in zadostno znanje, nimamo pa interesa, pa se zanašamo, da bo zanimanje, veselje za poklic, prišlo z delom. Temu ni tako. Če ni zmognosti, si ne moremo z nobenim prizadevanjem pridobiti potrebnih izkušenj; če ni zanimanja, ne bomo delali z veseljem. Veselje do dela pa je tisto pero, ki nas žene k dejavnosti, nas mobilizira, da vložimo v delo svoje najboljše sile in nas ohranja, da svoje sile uporabljamo kar najbolj ekonomično. Težave, na katere naletimo prej ali slej v vsakem poklicu, prebrodimo le, če smo na svoj poklic navezani, če je zanimanje za poklicno delo tolikšno, da nas »potegne« čez težave. Poklic bomo torej izbrali dobro, če izberemo takega, za katerega imamo potrebne zmognosti in potrebno znanje ter interes.

K. F.

Pred 15-letnico ustanovitve Prešernove brigade

„Morala“ je prišla

Marca meseca je menda bilo, leta 1945. Prešernova brigada je bila v Selški dolini, ko je prišlo povelje, naj krenemo na pohod. Kam? Kot navadno, smo nadlegovali komandirja, naj nam pove, kam pojdemo, kot navadno ob takih prilikah se je komandir Ilja pošalil, češ: »Tovariši, to pot pa kar v Trst!« In že smo krenili čez Martinj vrh, preko Blegoša, Novakov v Cerkljo. Bil sem pri težkem minometalcu. Naši dve zvesti prijateljici, muli, sta krepko korakali in vlekle »hrano« za minometalec.

Po napornem maršu smo prišli v Cerkljo, kjer smo, utrujeni in lačni, polegali in počivali. Komandir Ilja se je vrnil iz štaba brigade, kamor je bil šel po informacije, zelo resnega obraza, in ukazal kuharjem skuhati močnik, če imajo še kaj moke, borci pa naj ostanejo pripravljeni in naj si ne sezujejo čevljev.

Nismo še vsi podjedli na hitro skuhanega močnika, že se je oglašil komandir s poveljem: Naprej! Čez dan so bile praske s sovražniškom postope, ponoči pa smo marširali, tako da smo bili nazadnje že docela izčrpani.

Vasi, kjer smo hodili, so bile večinoma vse požgane in prazne. Uničil jih je okupator. Posebno težavno nalogo so imeli intendant, ki so morali skrbeti za hrano. Bili so noč in dan na nogah, da so utrujenim borcem preskrbeli vsaj nekaj tople hrane. Tudi za vodo je bilo včasih težko in večkrat so kuharji topili umazan sneg v kotlih, pa še veselji so bili, da so ga sploh dobili.

Po raznih bojih okrog Predmeje, je dobila brigada ukaz, naj se prebije v Trnovski gozd, kar nam je po hudih borbah tudi uspelo. Naši ubogi muli sta žvečili smrečje, kadilci pa so zavijali suho bukovovo listje, vsi pa smo bili že drugi dan brez vsake hrane. Intendant so bili nekam izginili in ne duha ne sluha ni bilo o njih. Zastonj smo se ozirali po njih, zastonj tolažili, da morajo vsak čas priti in prinesiti hrane. Tretji dan skliče komandant vse borce in funkcionarje. Ko smo bili zbrani, začne komandant: »Tovariši, vem, da je hudo. Lačni smo in žejni, že tretji dan smo brez hrane in težko je vzdržati. Le tako visoka morala kot je vaša, ne klone! Vzdržite še samo malo, bliža se nam IV. armija, potem bo pa vse boljše!« Sredi njegovega govora zagledamo naše intendant, ki ženo rebrasto kravico

je dobila brigada ukaz, naj se prebije v Trnovski gozd, kar nam je po hudih borbah tudi uspelo. Naši ubogi muli sta žvečili smrečje, kadilci pa so zavijali suho bukovovo listje, vsi pa smo bili že drugi dan brez vsake hrane. Intendant so bili nekam izginili in ne duha ne sluha ni bilo o njih. Zastonj smo se ozirali po njih, zastonj tolažili, da morajo vsak čas priti in prinesiti hrane. Tretji dan skliče komandant vse borce in funkcionarje. Ko smo bili zbrani, začne komandant: »Tovariši, vem, da je hudo. Lačni smo in žejni, že tretji dan smo brez hrane in težko je vzdržati. Le tako visoka morala kot je vaša, ne klone! Vzdržite še samo malo, bliža se nam IV. armija, potem bo pa vse boljše!« Sredi njegovega govora zagledamo naše intendant, ki ženo rebrasto kravico

Vasi, kjer smo hodili, so bile večinoma vse požgane in prazne. Uničil jih je okupator. Posebno težavno nalogo so imeli intendant, ki so morali skrbeti za hrano. Bili so noč in dan na nogah, da so utrujenim borcem preskrbeli vsaj nekaj tople hrane. Tudi za vodo je bilo včasih težko in večkrat so kuharji topili umazan sneg v kotlih, pa še veselji so bili, da so ga sploh dobili.

Stab Prešernove brigade 1954 na Mohorju — komandant Svarun, namestnik komandanta Karel, načelnik Stane, komisar Davorin

po kolovozu. Tudi komandant jih je zagledal, se nasmehnil ter pokazal z roko: »Evo, tovariši, morala« se bližala! In konec je bilo govora. Kravico smo pojedli tako, da so ostali menda samo parklji, rogovi in koža. Spominjam se, da sva z brigadno bolničarko skuhala v moji porciji čreva in jih pojedla z največjo slastjo.

Naslednji večer smo odkorakali v Podgozd, kjer smo bili v zasedi. Drugo jutro se je začel boj, ki je bil zelo hud. Padel je naš komandir, ranjen sem bil tudi jaz precej hudo, razen mene tudi bolničarka in še neko dekle, ki nam je poneli iz vasi Oglaše prineslo tobaka, pa ni moglo več nazaj. Vse tri in ostale ranjence so nas odpeljali v bolnico v Zaledju, pozneje pa v bolnico v Gorici, kjer sem z drugimi vred dočkal osvoboditve.

Igličar Albin

S. f. — s. n.!
Za komite V. p. 4660
Pero NovakovićV kranjskem okraju je 309 prostih
učnih mest v obrti

Reden dotok kvalificirane delovne sile je za splošen razvoj in napred gospodarstva, v zvezi s tem pa tudi za povečanje delovne storilnosti, izboljšanje kakovosti proizvodov ter storitev eden prvih in najvažnejših pogojev. Obrtništvo je panoga, ki največ vzgaja mladi kader, tudi za druge panoge našega gospodarstva. Zato pa je potrebno ravno vajencem v obrti posvečati mnogo več pozornosti kot doslej in skrbeti za to, da se poveča njih število, upoštevajoč pri tem kajpada perspektivni plan razvoja obrti v prihodnjem ekonomskem razdobju. Posebno velja to za tiste poklice, ki so v upadajoči ter za uslužnostne in reparaturne poklice.

V tednu usmerjanja mladine v poklice od 26. maja do 1. junija je naloga vseh merodajnih činiteljev, da seznanijo starše, mladino in vzgojitelje z vsemi strokami in poklici ter prikažejo, kakšnega pomena je pravilna izbira poklica. — Seveda pa je pri tem treba upoštevati razpoložljiva učna mesta in ostale činitelje, ki igrajo važno vlogo pri vzgoji mladega kadra.

Ker se s 1. junijem prične redno vključevanje mladine, je Poklicna posvetovalnica v Kranju že v marcu in aprilu zbrala podatke o razpoložljivih učnih mestih. Po nepopolnih podatkih — vse delavnice namreč še niso storile svoje dolžnosti, da bi javile potrebe — je na področju okraja Kranj prostih 309 učnih mest v obrti in to za kovače 11, ključavničarje 11, kleparje 12, mehanike 4, avtomehanike 11, vodovodne inštalaterje 4, avtokaroseriste 1, elektroinštalaterje 11, elektromehanike 1, soboslikarje in pleskarje 28, pečarje 6, steklarje 3, tesarje 12, zidarje 9, krovce 2, kamnoseke 3, izdel. cementnih izdelkov 2, barvarje 1, mizarje 43, kolarje 4, sodarje 1, lesostrugarje 4, krojače moških oblek 12, krojače ženskih oblek 22, pletilce 5, dežnikarje 1, vrvarje 1, sedlarje 1, čevljarje 8, izdeloval. ce zgornjih delov obutve 1, izdel. copat 1, strojarje 1, peke 12, slaščičarje 4, mesarje 21, sirarje 1, brivce-frizerje 17, fotografe 2, ta-

petnike 5, dimnikarje 9 in vrtnarje 1.

Podrobna pojasnila in naslove prostih mest, kakor tudi podatke o predpisanih predizobrazbi nudi interesentom Poklicna posvetovalnica OLO Kranj in občinske posredovalnice za delo. Obrtna zbornica pa bo v sodelovanju s temi organi v sezoni vključevanja (julij, avgust) večkrat objavljala v »Glasu Gorenjske« prosta učna mesta. V primerih, kadar so mladinci v dvomih, kateri poklic bi se jim najbolj prilegel, naj svojo ročnost in sposobnost preizkusijo pri Poklicni svetovalnici. Vodjem delavnic in mojstrom pa bi priporočali, naj z vključevanjem ne odlašajo do zadnjega, kajti le pri pravočasnem in pravilnem kadrovski politiki bo moč doseči uspeh pri sprejemanju obrtnih vajencev.

UK

Ena izmed možnosti

Kam po maturi? Ena izmed vabljenih možnosti je tudi odhod v vojaško akademijo ali oficirsko šolo.

Na sliki: gojenci Vojaške tehnične akademije proučujejo delovanje motorja.

gorenjske
bodice

△ V sredo sem se pa zabaval, da nikoli tega. Nekaj minut pred sedmo uro zjutraj sem se namreč postavil pred poslopje I. gimnazije v Kranju in opazoval ljudi, ki so na vrat na nos hiteli v službo. Pa boste morda dejali, kaj je toliko zabavnega v tem, če hite ljudje v službo? Gotovo da — nič zabavnega ni, čisto vsakdanje opravilo. Je pa nekaj drugega, kar vam bom povedal. — Pred časom, nekako tri tedne bo tega, so uri na šolskem poslopju pobrali oba kazalca. Mimoidoč, ki dan za dnem hodijo po tej cesti, so se tudi te ure zelo navadili. Kar ne morejo je pozabiti, pa tudi s kruto resnico, da je ura brez kazalcev, se ne morejo sprijazniti. Prav gotovo bi vas spravilo v smeh, ko bi jih videli, kako trdovratno pogledujejo na uro. Se bolj zanimivo so pa njihovi obrazi, ko vsak dan znova, deset in desetkrat ugotavljajo, da je ura še vedno brez kazalcev. — Zares je hudo, če se človek neke stvari navadi!

△ »Mesarija« Naklo je začela pred časom prodajati goveje meso po 300 din za kg. Seveda so organi občinske tržne inšpekcije to podražitev mesa za 20 dinarjev v kali zatrli. Vse kaže, da bo »Mesarija« to podražitev na vsak način uveljaviti — če že ne z direktno podražitvijo, pa z drugačnim posegom. — V soboto sem srečal znanca, ki je preklinjal kot sam nebedigatreba. Ko sem povprašal, od kod njegova slaba volja, mi je pomolil pod nos majhen zavitek in strupeno zasikal: »Kaj bi ne krel, ko bom pa namesto »pohanje« mesa kosti žrl. Medtem ko je hitel

odvijati vsebino zavitka, je pripovedoval svojo dogodivščino, ki se je zares precej žalostno končala. — »Glej, kaj mi je mesar v Britofu nametal! Ali naj bo to telečje meso za »pohanje«? Pa »pohaj« kosti, če jih moreš!« — Zares sem ugotovil, da je bilo skoraj polovico kosti, ki jih je mesar računal, kakor mi je povedal moj znanec, kot telečje meso. Pa še to mi je povedal, da spada mesarska poslovalnica v Britofu pod »Mesarijo« Naklo.

△ Kazina Železarnje Jesenice ima v zgornjih prostorih lepo urejeno kavarno in restavracijo. Neznansko me je ondan zanimalo, da bi se sam vtaknil nos v te lepe prostore. In kaj sem opazil? Prostori so zares zelo lepi, pa tudi postrežba je kulturna. Nekaj pa se mi je tako zataknilo, da ne morem pogoltniti. Natakarcica, ki me je postregla, nedvomno ve, kaj je to kulturna postrežba, vendar pa me pri njeni strokovnosti nekaj moti. Tovarišica namreč streže v civilni obleki, ki jo še posebej odkliče moška srajca, da o copatah ne govorim. Če se ne motim, sodijo tudi nogavice v garderobo natakarcice v času službe.

△ Program prireditve v počastitev Dneva mladosti v Kranju je bil zelo pester. Med drugim so kranjsko mladino razveselili tudi s filmom, ki so ga zavrteli na prostem. In kakšen je bil ta film? Morda vam bo naslov kaj več povedal: Film se je imenoval »Oven s petimi nogami«, v katerem nastopa znani francoski komik

Fernandel. Zanimalo bi me, po kakšni poti je zašel ta film na program mladinskih prireditev. Kajti pred časom so ga ocenili kot delo, ki je za mladino neprimerno. Film »odlikujejo« nekateri prizori, ki utegnejo mladini precej razburkati domišljijo.

△ Ondani sem v postajni restavraciji na Jesenicah opazoval zanimiv pojav, ki se je redno ponavljal. Delavcem, ki so se po končani dnini zbirali ob točilni mizi, so natakarcji kar se da hitro nalivali »pijačo«. In namesto, da bi se vsak s svojim kozarcem brž umaknil iz gneče, so vsi po vrsti dvigali kozarce v višino svojih oči ter napeto strmeli vanje. Le kaj, za vraga, vidijo tam notri? Menda ni po sredi mističizem? Ko se mi je od radovednosti skorajda zanohtalo, sem se še sam zdrenjal do mize in naročil »dva dečka«. A glejte čudo — zdaj sem še sam izbulil oči! Prijel sem za kozarec in ga dvignil proti svetlobi, prav tako, kakor sem videl delati prej delavce. Pa nisem nikomur nazdraviljal. Samo ugotoviti sem skušal, ali je med cementirano črto na kozarcu in med »vinsko gladino« samo 1 cm razlike ali je ta prazni prostor še večji. Bilo je skoraj 1 cm. Saj ne bi rad nikomur delal krivice. Morda je to le ena izmed mnogih oblik boja proti alkoholizmu. Ampak — zakaj tega v jeseniški postajni restavraciji ljudem ne povedo?

Vas pozdravlja Vaš

BODIČARI

Iz življenja vojaške enote planincev-plezalcev na Bohinjski Beli

V vojašnici na Bohinjski Beli je mlada enota plezalcev-planincev, ki nenehno urijo svoje plezalne spretnosti — zdaj tu, zdaj tam; prav povsod morajo poskusiti, da bodo bolje obvladali različne terne in strmine. Največ se zadržujejo na Vršiču, v Severni triglavski steni, na Mojstrovki in drugod.

Planinsko vojaško enoto plezalcev, ki je bila šele lani ustanovljena, sestavljajo največ mladi fantje, ki so šele v jeseni oblekli vojaško suknjo in so s plezanjem pričeli popolnoma znova.

Dolga in naporna je pot, predno se plezalec privadi na osnovne spretnosti, ki jih terjajo od njega plezanje: pogum, obvladovanje samega sebe, prisebnost in previdnost; zatem pa seveda še na temeljne tehnične prijeme, na spretnost in vztrajnost. — Brez teh vrtilin seveda ni uspeha in ne napredka.

Minulo nedeljo je bilo, ko se nas je več sto radovednežev zbralo in opazovalo vaje teh fantov s kapetanom Srečkom Tušarjem na čelu. Toda ne pod Severno steno ali morda pod prepadi Mojstrovke, ampak na kakšnih petdeset metrov visoki steni nad Bohinjsko Belo. Prireditev je vodilo poveljstvo garnizije na Bohinjski Beli, ogledala pa si jo je mladina vseh šol se navezala na plezalne vrvi in se približkega okoliša, rezervni oficirji in številni domačini.

Po gorskih stezah

Trije zagoreli fantje vojaki-planinci so se pripravili za start. Niso se dosti zmedli za vse okrog sebe in se z vso resnostjo lotili svojega posla. Izmenično so se

je tudi tako navezan, da bi obvisel v zraku, če bi mu spodrsnilo.

Spuščanje je bilo spet nekaj posebnega. Šlo je seveda laže in hitreje kot navzgor,

Skupina vojakov - planincev se prebija čez steno Triglava. Drugi v vrsti je Srečko Tušar

drug za drugim vzpenjali in srečno prišli na vrh. Najtežje delo je imel vse-kakor prvi, ki je zabijal jeklene kline v skalo. — Za drugega plezalca pa je bilo precej lažje, saj sta mu pri plezanju lahko pomagala spodnji in zgornji. Bil pa

vsaj tako je bilo videti. Vsak se je spuščal na poseben način. Drugi je na primer drsel po navpični steni tako, da je visel v vodoravnem položaju v zraku in se z nogami odganjal od stene. Pri tem pa mu je plezalna vrv, otvežena nekako čez hrbet in med nogami, počasi drsela naprej.

Vsem skupaj je odleglo, gledalcem in plezalcem tudi najbrž, ko so spet stopili na varna tla. Občinstvo jim je hvaležno in iz srca zaploskalo.

Na vrsti je bilo spuščanje ranjenca. Vojak, ki so ga počasi spuščali čez steno, je imel v posebni vreči na hrbtu ranjenca, z obvezano glavo in nogo. Kar srečno sta pristala na trdnih tleh. Prav tako je šlo tudi s težkim ranjencem v posebni napravi, imenovani »marinere«.

Vaje je vodil kapetan I. stopnje Srečko Tušar, ki se že deset let ukvarja s tem poslom. Kot sam pripoveduje, je pri svojem odgovornem delu doživel že marsikaj. Neštokrat je bil že v hudih škripih, pa je še zmeraj dobro speljal. — Vdih je že številne plezalne tečaje in izvajal taktične plezalne vaje ter tako vzgojil že cele vrste dobrih plezalcev. Svoje skupine uri na stenah Vršiča, Mojstrovke, Jalovca, na triglavski steni in drugod. V garniziji Bohinjska Bela sedaj vodi izobraževalni center za usposabljanje vodečega starešinskega kadra naših bodočih planinskih enot.

TELEVIZIJA ODKRILA TATOVE

Kriminalistična policija v zahodno-nemškem Darmstadtu je pred kratkim prvič uporabila televizijo kot uspešno pomočnico pri zatiranju kriminala. Zeparja so prijeli v trenutku, ko je skušal v garderobi mestne knjižnice pobrati listnice in druge dragocenosti iz žepov obešenih sukenj.

Zadnje čase je bilo v tej knjižnici vedno več pritožb. Kmalu so ugotovili, da gre za spretno tatinsko družbo. Funkcionarji darmstadtske policije so za poizkus najeli malo televizijsko kamero in sprejemnik. Kamero so dobro skrili v garderobi, da je njen objektiv zajel ves prostor okoli obešenih plašev. Sprejemnik je bil v kletnih prostorih, od koder je uradnik nenehno zasledoval dogodke v garderobi.

V Nemčiji 68.000 otrok okupacijskih vojakov

Po drugi svetovni vojni se je doslej rodilo na ozemlju Zahodne Nemčije 68.000 otrok, katerih očetje so pripadniki zasedbenih enot, matere pa Nemke. Polovica očetov je Američanov, 15% Francozov in 12% Angležev, narodnosti drugih očetov pa niso mogli določiti. 7% otrok je mešancev. Ker so matere v glavnem samke, skušajo dati svoje otroke v oskrbo, saj le vsak trinajsti oče skrbi za svojega nezakonskega otroka. Zanimivo je, da zakonci brez otrok raje posvajajo črnske kot bele otroke.

Ze prvi dan tega lova so ujeli tatu. Na televizijskem platnu je uradnik opazil starejšega možakarja, ki se je najprej ozrl na desno in levo, nato pa odločno stopil k plaščem in začel brskati po žepih. Seveda ni niti slutiti, da ga opazuje skrito televizijsko oko. Prijeli so ga. Na zasliševanju je priznal, da je skupno z dvema pomočnikoma pobral že celo vrsto listnic in drugih dragocenosti v garderobi mestne knjižnice.

Zanimivosti

STROJ, KI OPRAVI DELO 3000 STENOGRAFOV

Neko ameriško podjetje je izdelalo novo napravo, ki zapisuje podatke elektronskih možganov. V pol minute lahko ta aparat spravi na papir podatke, ki bi napolnili 300 strani debelo knjigo velikega formata. Aparat piše desetkrat hitreje kot podobne elektronske naprave. — Za primerjavo njegove zmotljivosti je povedal strokovnjak, da stroj opravi delo, za katero bi potrebovali 3000 dobrih stenografov.

NEZNANE STOPINJE

Člani sovjetske oceanografske odprave so odkrili v Indijskem oceanu odtise nog doslej neznane ga prebivalca morskih globlin.

BENCINSKE OPEKE

V nekem sovjetskem inštitutu je strokovnjakom uspelo pridobiti bencin v trdem stanju. Bencin ima obliko zidne opeke.

ZANIMIVA SELITEV

Kadar se podgana s svojimi mladimi seli, jih postavi v karavano. Mladici, ki je prvi za podgano, jo prime za rep, drugi se prime prvega in tako se vključijo v »vlak«; vsi mladici, da se med potjo nobeden ne zgubi.

NAJSTAREJSE DREVO NA SVETU

Ameriško nacionalno geografsko društvo je nedavno sporočilo, da je neki bor v kalifornijskih gozdovih najstarejši živi organizem na zemlji. Po ugotovitvah tega društva je omenjeni bor star okoli 4600 let.

Kranjska „Delikatesa“ prodaja ribe iz Kokre

V teh dneh je ob Kokri vedno dovolj opazovalcev. Ribiči kranjske družine love v Kokri od sotočja Save navzgor do jezusa z elektronskimi aparatom podusti. Ribiči kranjske družine so podusti že lani lovili za trg, letos pa so si zadali še večjo nalogo. Do sedaj so jih nalovili že nad 200 kg, računajo pa, da jih bodo vsaj še 150 kg. Najbolj uspešen lov do sedaj so imeli preteklo sredo, ko so ujeli 120 kg te vrste rib.

Svojo dejavnost bodo ribiči prikazali tudi na letošnjem Gorenjskem sejmu, kjer namenjajo razstaviti akvarije, v katerih bodo prikazali sladkovodne ribe gorenjskih voda.

ZA BISTRE GLAVE

Namesto črk vstavite ustrezne številke v tem seštevku. Za enake črke enake številke.

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Letalo je letelo nad kaznilnico in bolnišnico, zatem pa izginilo v daljavi. Obrazi čuvajev so bili blede in otrpli. Vedno so bili gospodarji nad tujo usodo. Kakšna pa je bila zdaj njih lastna?

Naslednji dan so Nemci vnovič prišli. Leteli so nizko. Piloti so poslali nekaj rafalov iz strojnica na hiše in ubili nekaj ljudi. Potlej so odvrgli letake. Izrečen je bil ultimatum: vdaš se ali pa vam bo trda predla! Na vseh velikih hišah in javnih poslopih naj bi izobesili bele zastave.

Guvernerjev namestnik je ultimatum sprejel; saj drugega izhoda tudi ni imel — niti orožja ni bilo, niti vojakov. Kaznilnico je zajel preplah. Eden izmed čuvajev je bil prepričan, da mu bodo Nemci ugrabili ženo. Zakaj, si nisem mogel predstavljati niti jaz niti drugi. Tudi nekdo drug je imel podoben občutek. Nekateri izmed čuvajev so odšli domov in malo je manjkalo, pa bi bili pobili svoje žene, da bi jih ne doletela zla usoda. Britanska propaganda je k temu razpoloženju prav gotovo veliko prispevala. Medtem so nekateri lastniki barov in hotelov delali nadurno, da bi pravočasno zlili svoje zaloge piva v kanale. Uničenih je bilo na stotine steklenic whiskyja in gina; vsakdo je lahko dobil cigarete in gospodinjske potrebščine zastonj. Ulice in drevoredi so bili polni zapuščenih avtomobilov; po cestah so taval konji, ovce in govedo.

Naslednjega dne so bile hiše v mestu okrašene z belimi zastavami. Gospodinje so na okna obesile bele prte. V kaznilnici so na drog obesili rjuho, drugo pa položili na travnik. Jersey se je vdal.

Tisto popoldne je preletela naše glave eskadra nemških bombnikov. — »Za vsak primer«. Zatem je na letališču pristal lovec; iz njega je izstopil mlad nemški častnik z dvema podčastnikoma. Odšli so v mesto in izobesili na rotovžu nemško zastavo. Na pošti so prerezali telefonsko zvezo z Veliko Britanijo.

Potlej so pristala nemška transportna letala in prinesla vojake in topove. S čolni je prišlo še več vojakov. Meščani so bili preplašeni; ulice so bile prazne. Ko se je izkrcal prvi nemški mornariški polk, je z njim prišla tudi godba. Na oknih so se pokazali radovedni obrazi. Ženske so odklenile vrata spalnic. Otroci so zlezli izpod postelj. Nemci so igrali: »Vtakni svoje skrbi v stari nahrbtnik.«

Zabavno je bilo poslušati komentarje čuvajev — moje edino sredstvo, da bi zvedel novice iz vnanjega sveta. Nekdo mi je rekel: »Nemci nikakor niso slabi fantje; s seboj so prinesli denar, vse, kar kupijo po trgovinah, plačajo.«

Nemci so v resnici vse pokupili. Vsi so bili željni angleškega blaga in angleških oblek. Prav tako je kaj hitro izginila vsa kava, čaj, čokolada, kar so je le mogle nagrabiti njihove lačne roke in kmalu so bile vse trgovine prazne. V štirih mesecih so oskubili otok, ki se je hvalil, da ima za tri leta zalogo.

Nekateri čuvaji so prinesli novice, češ da so videli vojake, kako razvajajo otroke — dajejo jim čokolado itd. Skušali so napraviti dober vtis. Neki drug čuvaj mi je ves jezen rekel, da je videl neko dekle iz Jerseyja sprehajati se na ulici z nemškim vojakom. — Jersey dotlej še ni bil povsem pripravljen na kaj takega in mnogi meščani so se zgražali nad dekletovim početjem. Toda takšni primeri so se množili. Čedalje več deklet so videvali z Nemci. Javno so jedle z njimi po restavracijah, z njimi pavalje, jih zabavale, obiskovale njihove koncerte. Postavale so

pred raznimi hoteli in čakale na elegantne mlade častnike. Jersey je klonil.

Strahovlada je orožje, ki mu dajejo Nemci prednost: toda strahovlada ne pomeni nujno golega nasilja — človeka lahko na smrt prestraši s sugestijo. Na Jerseyu Nemcem ni bilo potrebno vsiliti režima železne roke. Pogosto so, da bi napravili vtis na prebivalstvo, delali drzne polete nad otokom. Vojaki so imeli vaje za invazijo v Anglijo. Neki čuvaj je pripovedoval, da je videl vojake na vaji, kako v polni bojni opremi bredejo po vodi, ki jim je segala do brade. To je bilo, preden so Britanci uspešno bombardirali nemško ladjevje v pristaniščih ob Rokavskem prelivu.

Ko so Nemci napadali Anglijo, so njihova letala včasih letala tudi nad Jerseyem. Nekega dne sem naštel nad dve sto letal. Ko so se vračala, jih je bilo samo še štiri-deset ali nekaj več in letela so v raztrgani formaciji. To ni bilo ravno dobro zanje. Toda Nemci so objavljali fantastične trditve o škodi, ki so jo prizadejali Angliji. Mnogi otočani so jim verjeli.

Edini oddaljeni stik, ki smo ga mi kaznjenci imeli z osvajalci, je bilo opazovanje njihovih letal in poslušanje eksplozij njihovih bomb. Zdaj je napočil čas, da se z njimi tudi srečamo.

Nekega dne sem čepel na tako imenovanem »kamnitem dvorišču« in cepil drva. Izenada so se brez napovedi odprla vrata in čuvaj pri glavnem vhodu je zaklical: »Pozor!«

Prišel je upravnik v spremstvu treh nemških častnikov. Eden izmed njih je bil mlajši poročnik varnostne policije, druga dva sta pa bila podčastnika iz istega korpusa. Kaznjenci smo stali v pozoru. Pri priči nam je bilo ukazano, naj stopimo naprej, da bi nas izprašali. Tolmač, eden izmed počastnikov, je govoril grozotno angleški.

Upravnika so prosili, naj med zasliševanjem stoji na drugem koncu dvorišča.

(Nadaljevanje z 10. str.)
Italijanov. Na Gorenjsko se je vrnil po kapitulaciji Italije in se vključil v partizane, in sicer v Bohinjski odred. Padel je 8. maja 1945 kot oficir II. bataljona Koroškega odreda v Borovljah.

Vodopivčeva ulica. Sedanje ime te ulice je Savski breg. V njej je živel in ima

tudi spominsko ploščo Vodopivec Franc Ciril. Rojen je bil na Primorskem, po poklicu je bil čevljarški pomočnik. V Jugoslavijo je pribežal kot politični emigrant. V Kranju je aktivno delal v Komunistični partiji in opravljal važne organizacijske funkcije. Leta 1939 je vo-

dil čevljarško-krojaško stavko. Bil je eden vodilnih organizatorjev meznega gibanja v Kranju. Takoj po kapitulaciji Jugoslavije je začel organizirati oboroženo borbo proti okupatorju. Bil je sekretar Okrožnega komiteja ZP. V decembru 1941 se je moral umakniti v ilegalo. Padel je pod Storžcem avgusta 1942.

na in odpeljana v Begunje, vendar pa je bila izpuščena v juliju istega leta. V avgustu je odšla v Beljak, da nadaljuje študij, vendar pa je že v oktobru istega leta odšla v partizane. Bila je član KP in sekretarka okrožnega odbora AFŽ za Gorenjsko. Pred svojim vstopom v partizane je delala aktivno na terenu in zbirala podatke za vojaško obveščevalno službo, ter material za škofjeloski odred. Udeleževala se je raznih sestankov in sodelovala z Ivom Slavcem ter Vido Sinkovčevom. Padla je 21. marca 1944 na Rupi.

Ulica Tatjane Odrove je imenovana po Oder Cilki (1919—1945). Oče je imel malo kmetijo v vasi Brdo pri Radovljici. Obiskovala je gimnazijo v Kranju. Zelela je postati učiteljica, ker pa ni bilo sredstev, se je po končani nižji gimnaziji zaposlila v občini Smlednik, v letu 1941 pa v tovarni Sava. V narodnoosvobodilno gibanje se je vključila že leta 1941. Zbirala je sanitetne in drug material in zato dobila pohvalo od Bohinjskega odreda. V NOV je stopila v septembru 1941. Skupaj z Vido Sinkovčevom je pri vasi Jamnik 19. aprila 1945 padla v roke belogardistom, ki so ju zverinsko mučili in ubili.

Ulica Vide Sinkovčeve je imenovana po Vidi Sinkovčevi (1925—1944). Njeno

partizansko ime je bilo Janina. Bila je aktivna članica SKOJ-a in aktivno delala med mladino v Kranju od leta 1941. Leta 1944 je odšla v partizane, kjer je bila organizatorica mladine. Koncem leta 1944 so jo pri Jamniku zajeli belogardisti skupaj s Tatjano Odrovo, zverinsko mučili in ubili.

Žanova ulica je imenovana po Jožetu Žanu (1903—1944). Rojen je na Klancu, po poklicu je bil čevljarški pomočnik. V delavsko gibanje ga je uvedel znani domaćin in revolucionar Janez Poljanec. Po okupaciji se je med prvimi vključil v ilegalno delo OF. V njegovi sobici v hiši na Klancu je bila razmnoževana ilegalna literatura, v bunkerju pod oknom pa skrit pisalni stroj, papir in razmnoževalni stroj. Pomagal je pri razmnoževanju in raznašanju literature. V januarju 1942 je bil izdan, aretiran, odpeljan v Begunje in zverinsko mučen, nato pa odpeljan v Mauthausen, kjer je 1. januarja 1944 umrl.

Zupančičeva ulica je imenovana po našem znanem pesniku Otonu Zupančiču (1878—1949), predstavniku moderne slovenske poezije, ljudskem pesniku-umetniku. Oton Zupančič je poleg Prešerna največji slovenski pesnik. Med okupacijo je sodeloval pri partizanskih glasilih pod imenom Anton Pesnik.

Lega uličnega omrežja na levem bregu Kokre in na desnem bregu Save

A. Levi breg Kokre

Preko betonskega mostu na Primskovo se nadaljuje cesta Staneta Zagarja do »Svinjakov« (do ceste v Senčur). Pri gostilni »Kokra« se od ceste Staneta Zagarja odcepi na levo Jezerska cesta, ki gre do kraja Gorenje. Od Jezerske ceste se odcepijo na levo Tekstilna ulica, Kovačičeva ulica, Zadržna ulica in Kurirska pot. Od Jezerske ceste se odcepi na desno nasproti zadržnega doma Ručigajeva cesta, ki preseka Cesto Staneta Zagarja in gre mimo novih hiš po polju v smeri pokopališča. Od Tekstilne ulice se pri Jelencu odcepi na desno Jelenčeva ulica, od te pa zopet na desno Ulica Milene Korbarjeve. Med Jelenčevovo ulico in reko Kokro je Krašnova ulica, ki začne za tovarno IBI in konča na »Ledini«. Na desno od Kurirske poti leži Kokrški log.

Cesta, ki pelje levo od lesenega mostu pod tovarno »Sava« in mimo trgovine pri Stefetu do Ručigajeve ceste, je cesta na Klanec. Pri Osnovni šoli na Primskovem se od ceste Staneta Zagarja odcepi Likozarjeva ulica, ki pelje do Ceste na Klanec. Pri betonskem mostu se od ceste Staneta Zagarja odcepi na desno Kajuhova ulica, nato pa Žanova ulica. Obe vežeta cesto Staneta Zagarja s Cesto na Klanec. Od

Žanove ulice se na levo odcepi Oprešnikova ulica. Od Likozarjeve ulice se odcepijo na desno Štirnova ulica, na desno in levo Luznarjeva ulica, na desno in levo Tomažičeva ulica, na desno in levo Reševa ulica in na levo Ulica Vide Sinkovčeve. Od Ceste na Klanec se pri trgovini Štefe odcepi na desno Cesta talcev, ki gre do pokopališča.

Desno od lesenega mostu pod tovarno »Sava« pelje cesta z imenom Huje do višave brvi. Od višave brvi pelje med stanovanjskimi bloki na Hujah Zupančičeva cesta, ki gre do Ceste talcev. Desno od višave brvi pelje Cesta 1. maja do blokov na Planini. Od Ceste 1. maja se takoj za Novim domom odcepi na desno pot do nekaj hiš na vrhu brega Kokre, ki so dobile ime Skaliča. Ob stopnicah na bregu Kokre v tovarno Inteks je ulica Tatjane Odrove. Savska cesta se preko mostu čez Kokro nadaljuje do tovarne »Zvezda«. — Cesta, ki gre nad tovarno »Zvezda« v Čirčiče, je Staretova cesta in pelje skozi stari del Čirčič do gruča hiš na kraju Čirčič, ki so dobile ime Čirče. Pri Zadržni mlekarni se začne Smledniška cesta, ki pelje do konca Čirčič. Bloki na Planini so obdržali ime Planina.

B. Desni breg Save

Ljubljanska cesta se nadaljuje preko Savskega mostu in gre do konca Oreška. Od Ljubljanske ceste se odcepi na levo ob mostu Savska loka, to je cesta, ki pelje mimo tovarne Iskra do tovarne Planika. Desno od Ljubljanske ceste se odcepi Gorenjesavska cesta, ki pelje mimo tovarne Tiskanina, preko železniškega prelaza do konca Gorenje Save.

Na Laborah se od Ljubljanske ceste odcepi Skofjeloska cesta. Od nje se odcepijo na desno zaporedoma Šolska ulica, Seljakova ulica, Gasilska ulica, Benedikova ulica, Ješetova ulica in Pot v Bitnje, na levi strani pa Kriznarjeva in Hafnerjeva pot. Od Benedikove ulice se odcepi Pševska cesta in Sitarska pot, veže ju pa Zlatnarjeva pot. Gasilsko in Benedikovo ulico veže Skokova ulica, ki se odcepi od Gasilske ulice pri Gasilskem domu.

Pri stopnicah na Kalvariji se začne Stražiška cesta, ki pelje do stražiškega potoka. Pri vrstnih hišah »Tiskanine« se začne Delavska cesta, ki pelje do Gorenjesavske ceste. Od Delavske ceste se odcepijo desno in levo Trojarjeva ulica, nato desno Bičkova ulica in Kocjanova ulica. Pri odcepu Kocjanove ulice se odcepi od Delavske ceste na levo Pot na Jošta. Na južni strani vrstnih hiš »Tiskanine« se začne Sempetrski ulica, ki pelje v smeri Sempetrskega gradu do Poti na Jošta.

Od Ljubljanske ceste se na Laborah odcepi desno Zeškova ulica in Nartnikova ulica, na levo pa Zasavska cesta, ki pelje skozi Orehek do železniškega prelaza. Stara Ljubljanska cesta skozi Orehek nima lastnega imena. Ona je dohod za Dolenčevovo ulico, Cirilovo ulico, Zevnikovo in Kutinovo ulico, ki se od stare Ljubljanske ceste odcepijo na levo. Hiše med novo in staro Ljubljansko cesto spadajo k Ljubljanski cesti, deloma pa k Cirilovi ulici. Od Zasavske ceste se odcepi na levo Pot za krajem. Za naselje Drulovko je ostalo staro ime Drulovka, za nekaj hiš dosedanjega naselja Smarjetne gore pa staro ime Smarjetna gora. Od Gorenjesavske ceste se odcepi proti kolodvoru Kolodvorska cesta.

Kakor je iz prednjega opisa omrežja ulic razvidno, so imena določena po legi in smeri, z ozirom na stara imena, po objektih, največ pa po imenih padlih borcev iz NOB ter po žrtvah fašističnega nasilja, zlasti tistih, ki so sodelovali ali padli na območju občine.

Izbira imen ni bila lahka. Preden so bila končno določena imena, je bilo obravnavanih mnogo predlogov. Pri izbiri imen so sodelovale družbene organizacije in prebivalci posameznih terenov; posebej pa sta imena proučila sekretariata Obč. odbora SZDL in Občinskega odbora Zveze borcev.

Obrazložitev za imena borcev in žrtev in za druga imena novega uličnega omrežja, ki so določena po osebah

A. Območje na levem bregu Kokre

Cesta talcev je imenovana v spomin na žrtve-talce mesta Kranja. Ta ulica je izbrana zato, ker je v njej stanovalo največ žrtev. Njihova imena so: Urban Ivan, Novak Franc, Remec Anton, Bakovnik Konrad, Arhar Jože, Jezeršek Pavel in Brezar Drago.

Jelenčeva ulica je imenovana po žrtvah Jelenčeve družine, ki ima hišo v tej ulici. Družina je dala v osvobodilni borbi 4 žrtve, brata Gregorja in Marjana Jelenca ter sestro Marijo Golob, roj. Jelenc in Stanislavo Jelenc. Vsi štirje so bili aktivni borci narodnoosvobodilnega gibanja. Gregor (1912—1942) je bil rojen v Rudnem pri Železnikih kot najstarejši otrok. Zaposlen je bil najprej na parni žagi kot delavec, kjer se je izučil za kurjača. Ko se je družina leta 1931 preselila v Kranj, se je zaposlil kot kurjač v tovarni Inteks. V večernih urah se je usposobil za tkalskega mojstra. Že pred vojno se je boril za delavske pravice in je sodeloval pri tekstilnem štrajku leta 1936. Član Komunistične partije je postal leta 1941. Po okupaciji je takoj ob ustanovitvi OF postal njen aktivni član. Bil je odgovoren za propagando v Skofji Loki, Smledniku in okolici Kranja. Bil je organizator OF in deloval v skupinah, ki so zbirale orožje in material za Kranjsko četo in skrbel za transport ranjenec v partizanske bolnice in druga zavetišča. Leta 1942 je bil izdan, odpeljan v Begunje in po več tedenskem mučenju 11. aprila 1942 ustreljen v Dragi kot talec. Marjan (1919 do 1944), rojen na Češnjici pri Železnikih, je bil ključavničarski pomočnik pri mojstru Bitencu v Kranju, nato pa ključavničar v tovarni Inteks. Za osvobodilno

fronto je delal od leta 1942. Zbiral je material NOV in bil obveščevalec. V septembru leta 1943 je odšel v partizane v 2. četo II. Gorenjskega bataljona. Kot obveščevalec je bil poslan na teren. V novembru leta 1943 je bil izdan, ujet, mučen, odpeljan v Begunje. Dne 15. januarja 1944 je bil ustreljen kot talec v Lescah. Marija Golob (1915—1945) je bila tovarniška delavka. Pred vojno je delovala v delavskih organizacijah, po okupaciji se je vključila v narodnoosvobodilno gibanje in aktivno delala skupaj z Ivom Slavcem do novembra 1943. leta, ko je bila skupaj z bratom Marjanom aretirana. Odpeljana je bila v Begunje, od tod v Ravensbrück, nato v taborišče v severni Nemčiji, kjer je zaradi naporenega dela v neki tovarni, umrla. Stanislava (1923 do 1942) je bila tekstilna delavka. Po okupaciji se je med prvimi vključila v osvobodilno fronto. Bila je požrtvovalna mladinka, obveščevalka in propagandistka ter skrbela za ranjence. Skupaj z bratom Gregorjem je delovala kot organizator OF med tekstilnim delavstvom. V mesecu marcu 1942 je bila izdana, aretirana in odpeljana v Begunje, nato pa v taborišče Auschwitz, kjer je novembra zaradi trpljenja in mučenja umrla.

Kajuhova ulica je imenovana po Destovniku Karelju-Kajuhu (1922—1944), slovenskem partizanskem pesniku. Rojen je bil v Sošanju, padel je pri Belih vodah blizu Sošanja kot partizan. Med NOB je pisal pod imenom Kajuh udarne in bodrilne pesmi in o trpljenju našega ljudstva. Svojo zbirko pesmi Naša pesem je izdal med nemško ofenzivo leta 1943.

Kovačičeva ulica je imenovana po Stanetu Kovačiču (1900—1942). Rojen je bil v Mostu na Soči. Bil je sin delavca, po poklicu električar. Pred vojno je bil od italijanskih fašistov kot zaveden Slovenec preganjan in je zato leta 1929 pribežal v Jugoslavijo. Leta 1932 je prišel v Kranj, kjer je dobil delo v Jugočeški. Bil je član KP od leta 1938. Po okupaciji se je med prvimi vključil v delo narodnoosvobodilnega gibanja. Že v oktobru leta 1941 je bil izdan in odpeljan v Begunje, nato pa v Spital na Koroškem. Ker zoper njega ni bilo dokazov, je bil izpuščen. Takoj nato je odšel v partizane in se izkazal kot hraber bорец v težkih borbah v Dražgočah in drugod. Padel je dne 27. marca 1942 na Planici nad Crngrobom.

Likozarjeva ulica je imenovana po zaslužnem možu Antonu Likozarju, domačinu iz Primskovega (1857—1923). Po poklicu je bil učitelj in učiteljeval v Olševku, Goricih, v Velesovem, nato v Ljubljani. Bil je napreden učitelj, umen gospodar in čebelar, ki je navajal svoje učence in kmečko mladino k umnemu gospodarstvu. V Ljubljani je bil občinski svetnik, aktiven član učiteljskih organizacij ter ustanovitelj naprednega ljubljanskega Šentjakobskega prosvetnega društva in njegov dolgoletni predsednik. Na njegovo pobudo in po njegovem prizadevanju je bila zgrajena in Ljubljani osnovna šola na Prulah. Likozarjeva ulica v Ljubljani je imenovana po njem.

Luznarjeva ulica je imenovana po Francu Luznarju (1862—1942). Luznar je bil prvi učitelj na Primskovem in je tu učiteljeval celih 35 let do leta 1925, ko je bil upokojen. Zaradi svojega naprednega mišljenja je bil v stari Jugoslaviji zapostavljen. Njegovi učenci se ga hvaležno spominjajo. Bil je umen vrtnar in sadjar in priljubljen napreden vzgojitelj mladine. Po upokojitvi je do smrti vodil tiskarno Savo.

Oprešnikova ulica je imenovana po Oprešniku Valentinu (1887—1944), upokojenem orožniku. Po upokojitvi se je zaposlil v podjetju Inteks kot vratar. Bil je že pred vojno član KP in deloval kot organizator na Primskovem, Klancu in v podjetju Inteks. Aktivno je delal za OF od leta 1941. Leta 1942 je bil aretiran in odpeljan v Begunje, bil pa je izpuščen. 1. maja 1944 je bil ponovno aretiran na svojem domu na Klancu, pri poizkusu bega pa ustreljen pri Božičevem podu.

Reševa ulica je imenovana po bratih Reš Dragu (1923—1942) in Milošu (1919 do 1945). Oba sta po okupaciji aktivno sodelovala v OF. Bila sta izdana in odpeljana v zapore, Miloš v zapore Kraut, Drugo pa v Begunje. Bila pa sta izpuščena. Takoj po vrnitvi iz zaporov sta se ponovno vključila v aktivno delo, bila sta ponovno izdana in aretirana. Drago je bil ustreljen kot talec 1. julija 1942 v Mostah pri Zirovnici, Miloš pa je bil odpeljan v taborišče Mauthausen, kjer je umrl 15. januarja 1945.

Ručigajeva cesta je imenovana po Ernestu Ručigaju in njegovih sinovih Borisu in Božu. Ernest Ručigaj (1892—1942), sodavčar v Kranju je bil aktiven sodelavec narodnoosvobodilnega gibanja in organizator OF. Dne 6. decembra 1942 je bil zaradi izdaje aretiran in istega dne ustreljen. V njegovem delu sta mu sledila oba njegova sinova. Boris (1923—1942) je leta 1941 postal član SKOJ-a, leta 1942 pa član KP. V partizane je odšel v februarju 1942 kot bорец v Koroški odred. Bil je politični komisar. Padel je avgusta 1942 pod Storžcem. Božo (1920—1941) se je vključil v NOV meseca julija 1941 in padel v borbi z Nemci v Poljanski dolini na Valtarskem vrhu 25. decembra 1941.

Staretova ulica je imenovana v spomin na vodjo kmečkega upora Jakoba Stareta iz Kranja. Leta 1687 so se smledniški kmetje uprli graščaku Ivanu Pernu. Stare je bil leta 1688 ujet in usmrčen pred mestnim zidovjem nad Savo.

Stirnova ulica je imenovana po Francu Stirnu (1904—1942) domačinu iz Gorenj. Delal je najprej v tovarni Sava, nato pri zidarjih. Zaradi svojega političnega dela med delavstvom je bil večkrat brezposeln. Po okupaciji je takoj začel delati aktivno za OF, v decembru leta 1941 pa je odšel v partizane v Koroški odred. Padel je v borbi z Nemci na Jelovici dne 11. septembra 1942.

Tomažičeva ulica je imenovana po Alojzu Tomažiču (1912—1942), domačinu iz Gorenj, delavcu v tovarni Sava. Bil je že pred vojno član KP. V NOV je vstopil 30. julija 1941. Ujel ga je Gestapo, odpeljal v Begunje in tam ustrelil leta 1942. Bil je star in dosleden revolucionar in bорец za pravice delavskega razreda.

Ulica Milene Korbarjeve je imenovana po Mileni Korbarjevi (1925—1944), gimnazijki, ki se je že v prvih dneh po okupaciji vključila v vrste aktivnih delavcev NOB. Marca meseca 1942 je bila aretirana in odpeljana v Begunje, vendar pa je bila izpuščena v juliju istega leta. V avgustu je odšla v Beljak, da nadaljuje študij, vendar pa je že v oktobru istega leta odšla v partizane. Bila je član KP in sekretarka Okrožnega komiteja ZP. V decembru 1941 se je moral umakniti v ilegalo. Padel je pod Storžcem avgusta 1942.

Benedikova ulica je imenovana po Francu Benediku (1885—1942), posestniku in dolgoletnem starosti tamkajšnjega »Sokola«. Takoj po okupaciji se je med prvimi vključil v delo OF. V februarju 1942 je bil izdan in odpeljan v Begunje, kjer je bil obsojen na smrt skupaj s 50 drugimi talci, nato odpeljan v Mauthausen in tam ustreljen 19. aprila 1942.

Bičkova ulica je imenovana po Henrikcu Bičku (1917—1942). Rojen je bil v Sentviški gori pri Tolminu. Julija meseca 1941 je odšel v partizane in se vključil kot bорец v Cankarjev bataljon. Padel je na Mošenjski planini 11. januarja 1942 takoj po dražgoški bitki.

Cirilova ulica je imenovana po Cirilu Dolencu, domačinu iz Oreška. Že v stari Jugoslaviji je bil aktivno povezan z delavskim gibanjem. Leta 1936 je bil sprejet v KP in je sodeloval v tekstilnem štrajku. Takoj po okupaciji se je aktivno vključil v NOB, zbiral orožje in municijo in se povezal s prvimi partizani. 3. 3. 1942 je bil na domu aretiran, odveden najprej v Begunje, nečloveško mučen, obsojen na smrt, nato pa odveden v Mauthausen, kjer je bil v aprilu 1942 ustreljen.

Dolenčeva ulica je imenovana po Filipu Dolencu iz Oreška. Že pred vojno je aktivno sodeloval v vseh naprednih organizacijah in v KP. Bil je povezan s Stanetom Zagarjem, Nartnikom, Seljakom in drugimi. Po okupaciji je prevzel vodstvo upora v Orešku. Vsa organizacija je bila izdana, 3. 3. 1942 je bil aretiran na domu v Orešku, ko se je ravno odpravil v ilegalo. Odveden je bil v Begunje, zverinsko mučen, nato pa ustreljen v Dragi kot talec.

Hafnerjeva pot je imenovana po žrtvah družine Hafner iz Stražišča, in sicer Hafner Mariji (1895—1942), njeni hčerki Mariji (1914—1942) in sinu Francu (1922 do 1942). Vsi trije so po okupaciji aktivno delali za OF. Njihova zveza z OF je bila izdana, 10. 2. 1942 so bili aretirani, odpeljeni v Begunje, obsojeni na smrt, ustreljeni pa v Mauthausenu dne 15. aprila 1942.

Ješetova ulica je imenovana po Francu Ješetu (1894—1944), posestniku in žirarju. Po okupaciji se je vključil v delo OF. Bil je izdan in ubit v Kranju 7. 8. 1944.

Kutinova ulica je imenovana po Andreju Kutinu (1909—1942). Rojen je bil na Primorskem; po poklicu je bil tovarniški delavec. Delal je v tovarni na Gašpetu. Bil je predvojni član KP in se je po okupaciji vključil v aktivno delo OF. V januarju 1942. leta je bila njegova zveza z OF izdana, bil je aretiran, odpeljan v Begunje, obsojen na smrt in ustreljen 20. 4. 1942.

Kocjanova ulica je imenovana po Kocjanu Kmetiču (1912—1944). Rojen je bil na Ježici pri Ljubljani. Po poklicu je bil plekar. V NOV je stopil kot politični aktivist že junija 1941, padel pa je v borbi v Loški dolini na Notranjem 8. 10. 1944.

Križnarjeva ulica je imenovana po stražnikem županu Križnarju Antonu (1888 do 1945) in po njegovi hčerki Rozi (1918 do 1944). Križnar je zaradi svojega naprednega mišljenja užival splošen ugled. Za OF je aktivno delal od leta 1942. Pred aretacijo je pobegnil iz Stražišča in nazadnje bival v Arnovem pri Brežicah. Ni znano, kako je umrl. Pogreša se od zadnjega dne vojne, ko so se ustaši umikali skozi Arnovo. Njegova hčerka Rozi je aktivno delala za OF od leta 1941. Leta 1944 je bila aretirana, odvedena v Begunje in tam ustreljena 31. 7. 1944.

Nartnikova ulica je imenovana po Tonetu Nartniku. Bil je sin bajtarja, delal je pri zidarjih, ki jih je organiziral in vodil uspešne stavke stavbinskih delavcev. Član partije je postal že leta 1937. Takoj po okupaciji je začel zbirati orožje, v juliju 1941 pa je odšel v partizane. Bil je sekretar okrožnega komiteja KP v

Kranju, inštruktor pokrajinskega komiteja KP za Gorenjsko in sekretar Okrožnega komiteja Skofja Loka. Leta 1944 je bil poslan v politično šolo na Dolenjsko. Padel je na povratku od tam avgusta 1944 blizu Stične na Dolenjskem.

Seljakova ulica je imenovana po Lucijanu Seljaku. Po poklicu je bil soboslikarski mojster v Stražišču. Pred vojno je aktivno delal v delavskih organizacijah in bil član KP od leta 1939 ter sekretar partijske celice v Stražišču. Po okupaciji je bil vodilni organizator narodnoosvobodilnega gibanja v Stražišču. V januarju 1942. leta je bil izdan, na domu aretiran, odveden v Begunje, zverinsko mučen in ustreljen 3. 3. 1942.

Skokova ulica je imenovana po Vilku Skoku (1921 do 1943), tovarniškemu delavcu v Kranju. V partizane je odšel 10. 10. 1942 in padel na Mohorju 16. 8. 1944. V partizanih je bil kurir obveščevalne službe.

Trojarjeva ulica je imenovana po Francu Trojarju (1904—1943). Rojen je v Gorici, po poklicu je bil pekovski pomočnik. Po okupaciji je aktivno sodeloval v OF in postal član KP. 27. 2. 1943 je bil aretiran, 2. 3. 1943 pa ustreljen v Sempetru pod Smarjetno goro, kjer ima spomenik.

Zevnikova ulica je imenovana po Zevniku Vinku - Zevniku (1914—1942). Rojen je bil v Prašah; po poklicu je bil delavec. Delal je v mlinu in pri zidarjih. Po okupaciji je bil izseljen v Srbijo, kjer je odšel v partizane še istega leta. V novembru 1941 pa je postal vodnik novoformirane prve slovenske čete »Ivan Cankar« in sprejet v KPJ. Udeležil se je znanih bojev pri Užicah. Sodeloval je pri preganjanju Mihajlovičevih četnikov proti Ravni gori. Nato je bil v raznih srbskih edinicah, v katerih se je izkazal kot hraber bорец. Poleti 1942. leta se je vrnil v Slovenijo in postal vodnik zaščitne čete glavnega štaba NOV. Poleti 1943 je bil poslan k zaščitni patroli Pokrajinskega komiteja KP za Gorenjsko, po kapitulaciji Italije pa je bil imenovan za komandanta bataljona XVI. brigade. V mnogih spopadih in akcijah je pokazal mnogo iznajdljivosti in izreden pogum. V avgustu leta 1943 je napadel nemško motorizirano patrolo in jo uničil. V septembru istega leta je padel s svojo patroljo v močno nemško zasedo, ki pa jo je napadel z brzostrelko in se prebil s patroljo brez žrtev. Padel je v novembru leta 1942, ko je s svojim bataljonom zadrževal prodiranje nemške motorizirane kolone, ki je prodirala iz Idrije proti Otaležu. Z nekaterimi tovariši je izvršil napad na nemške tanke in pri tem južno padel. Za svojo hrabrost je Zevnik proglašen za narodnega heroja in ima v Prašah spominsko ploščo.

Zlatnarjeva pot. Imenovana je po Milanu Zlatnarju, šefu železniške postaje v Zabnici. Stanoval je v Stražišču in se je po okupaciji med prvimi vključil v aktivno delo OF. Deloval je zlasti med železničarji. V februarju leta 1942 je bila njegova zveza z OF izdana, bil je aretiran, odpeljan v Begunje, obsojen na smrt in ustreljen v Mauthausenu dne 20. aprila 1942.

Zeškova ulica je imenovana po Jožetu Zešku (1912—1942). Zeško je bil krojač v Kranju. Stanoval pa je na Laborah. Rodom je iz Bizeljskega iz viničarske družine. Že pred vojno je podpiral KP, po okupaciji pa je postal njen član, nato član Komiteja KPS Kranj in sekretar celice KP v Orešku. Bil je organizator osvobodilnega gibanja. V februarju leta 1942 je bil izdan, aretiran in odveden v Begunje, kjer je bil zverinsko mučen, nato pa 4. 4. 1942 ustreljen.

Priloga k odredbi o uveljavitvi nove numeracije mesta Kranj št. 021/6666/1-57.